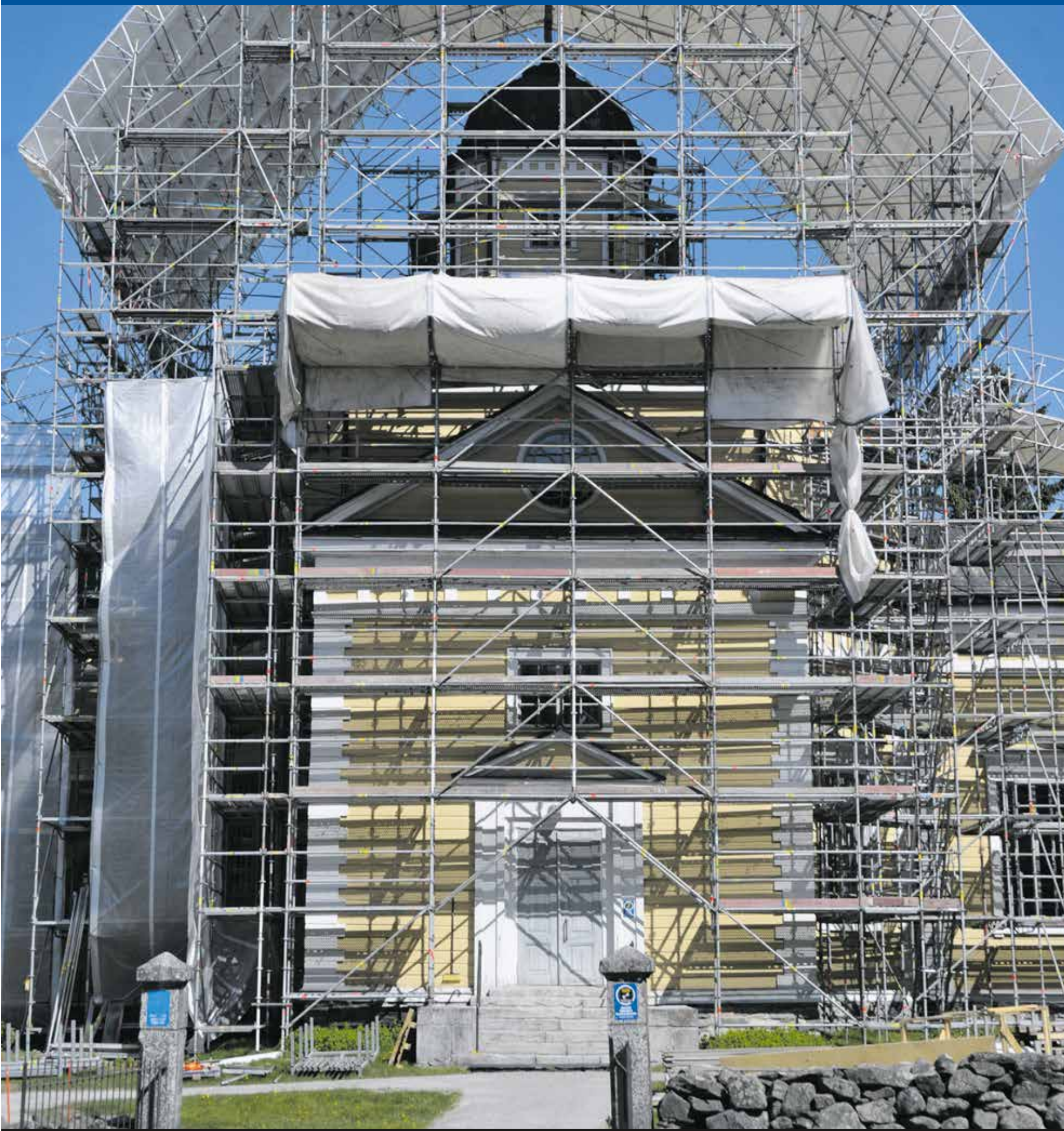

RAKENTAJA

Numero **6**
Perjantai 15.6.2018

AKL Posti Oy

10 **Telinetyössä** korostuu vastuu työkavereiden hengestä ja terveydestä.

TES-liite

18 **Kemikaaleille** altistuu Suomessakin yhä liian moni rakentaja.

Hölmöt päätökset synnyttivät hyvän bloggaajan

Uuninpankkopojan blogit lohkovat terävästi poliittisten päättäjien pöljyyksiä.

Teksti Jukka Nissinen Kuva Kimmo Brandt

— L ehmänkaupat menivät pieleen. Kokoomus ei saanut sitä mitä osti. Siinä tapauksessa keskustakaan ei saa haluamaansa, Uuninpankkopoika-blogia kirjoittava Sakari Timonen ennustaa.

Jälleen kerran koko 2000-luvun ajan jauhettu sote-uudistus näyttää ajautuvan karille. Samalla keskustan hellimä maakuntauudistus saattaa kaataa poliittisen tuen puutteeseen. Sakari Timosen mielestä **Juha Sipilän** (kesk.) hallituksen lainvalmistelu on ollut erittäin huonoa. Toimittajat eivät myöskään ole tehneet taustatöitään kunnolla.

— Media on sivuuttanut lakien valmisteluasiakirjat, joissa hallitus kertoo selvästi, että harvaan-asutuille alueille tulee monopoleja Juuan kaltaiisiin kuntiin, juukalainen demarikunnanvaltuutettu Timonen muistuttaa.

Virkamiehet tekevät politiikkaa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ongelmat ovat kunnallispolitiikolle tuttuja. Pohjois-Karjalaan on luotu Siun sote eli Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä vanhan erikoissairaanhoidopiirin pohjalta. Siun sotelle lätkäistiin samanlainen säästövelvoite, jota ajetaan myös hallituksen sote-päätökseen.

— Se meni pieleen heti alkumetreillä säästötaavoitteen takia. Rahat loppuivat alkuunsa. Me juukalaiset ja muutaman muun kunnan edustajat tyrkytimme lisärahoitusta. Tiesimme, että ilman sitä emme voi pärjätä.

Pohjois-Karjalan maakilylän Joensuun mielestä budjetissa oli tarpeeksi momenttia palveluiden järjestämiseen. Se piti varmasti paikkansa Joensuussa, sillä palvelut olivat siellä jo valmiina.

Siun sote on karsinut syrjäisempien kuntien palveluita. Esimerkiksi keskussairaalaista kotiutettavat tai muuten vuodeosastohoitoa tarvitsevat voivat joutua minne päin maakuntaa tahansa vapaalle petipaikalle. Myös kehitysvammaisten palveluasumista on karsittu ja heitä on siirretty pois kotipaikkakunnalta.

Juuka harkitsee parin hoivakiinteistön myyntiä. Tämä liittyy sote-lainsäädännön ennustamattomaan tulevaisuuteen.

— Yksityiset terveysyritykset haluaisivat ostaa kiinteistömme, mutta tarjoukset eivät ole olleet yhteismitallisia. Avaamme tarjouskilpailun uudestaan, mutta se ei vielä tarkoita myyntipäätöstä. Tämä on tällaista sote-korttipeliä, jossa katsomme mitä tapahtuu.

Toinen kiinteistöistä on purkukuntoinen ja toinenkin vaatii remonttia. Tällaisessa tilanteessa on hankala turvata kuntalaisten palveluja. Miten hoivamonopolin saanut yhtiö hinnoittelee palvelunsa?

Maakuntia ei tarvita

Erikoissairaanhoidopiirin pohjautuvan Siun soten idea on Timosen mielestä toimiva. Siinä on valmiiksi rakennettu demokraattisen valvonnan malli ja sote-rahoituksen vaatima, yksittäistä kuntaa isompi taloudellinen tukiranka. Timosen mukaan laita-alueiden palvelut olisi mahdollista pitää samalla tasolla mihin kunnat nyt pystyvät.

— Aikaisemmin henkilökunta oli kuntien palkkaloilla ja siihen oli varaa. Miksi niillä leveämmillä hartioilla ei sitten ole mahdollisuutta samaan palvelutasoon?

Juussa esimerkiksi purettiin hammashuollon potilasjonot palkkaamalla hammaslääkäri kottuullisella urakkapalkalla ja työsuhdeasunnoksi tarjottiin omakotitaloa Pielisen rannalta. Onnelinen kalamies viihtyi kunnassa 3 vuotta ja jonot hävisivät. Hammaslääkäriin kiinnostus urakointiin katkesi Siun soten hyppytykseen.

— Pitkät välimatkat ovat ongelma maakunnallisissa palveluissa. Henkilökunta joutuu liikkumaan pitkiä matkoja ja työskentelemään erilaisissa olosuhteissa.

Nykyistä maakuntaviritelmää Timonen ei pidä aitona itsehallintona.

— Se ei ole itsehallintoa, jos valtio antaa pussillisen rahaa ja määrää tehtävät. Jos rahat eivät riitä, karsitte itse, se on teidän vastuullanne.

Timonen ei lähde mahdollisten maakuntavalioiden ehdokkaaksi, sillä hän ei halua olla jakamassa niukkuutta kaikille. Varsinkin kun lainsäädäntö ja toimielinten valtuudet puuttuvat vielä.

Timonen ihmettelee kuinka virkamiehistä on tullut poliittisia toimijoita nykyhallituksen aikana, pahimpina esimerkkeinä valtiovarainministeriön kansliapäällikkö **Martti Hetemäki** ja alivaltiosihteeri **Päivi Nerg**, jotka ovat rauhoitelleet suurta yleisöä ja kertoneet, että soten ongelmat on ratkaistavissa.

— He ovat kadottaneet virkamiehen neutraliteetin ja ajavat hallituksen tavoitteita.

Lakitekstit on luettava huolella

Uuninpankkopoika-blogi on ilmestynyt reilut 8 vuotta. Blogia on ilmestynyt lähes 2 500.

— Ensimmäinen blogini alkoi lainauksella **Pentti Haanpään** *Noitaympyrä*-teoksesta Pate Teikan sanoin ”Käykööt laumat lautumella, minä käyn missä haluan. Kuuntelen kaikkia, mutta en usko ketään.”

Tämä linja on Uuninpankkopojalla pitänyt. Blogissa on sytytetty palamaan poliittisen päätök-

senteon aivopieruja, puututtu työttömien aktiivoinnin pöljyyksiin ja oikaistu rasistimölymystön valeutisia. Uuninpankkopoika on Suomen luetuimpia politiikkaa kommentoivia blogeja, esimerkiksi Facebookissa on 45 000 blogin seuraajaa. Tätä nykyä Uuninpankkopoika Apu-lehden bloggaaja, jonne hänet siirrettiin Image-lehdestä.

— Blogin kirjoittaminen on harrastus, josta maksetaan vittuilunsietokorvausta. Kommentointi on välillä niin härskiä kuin anonyyminä voi kuvitella päästelevän.

Lässyttäjistä huolimatta blogin kommenttikentässä käydään hyvää keskustelua.

— Jos asiallisesti haastetaan ja ollaan eri mieltä, se on aivan loistavaa, Timonen tykkää hyvistä väitelyistä.

Timosen blogi sai alkunsa siitä, että ihmisten lakiasioiden ymmärrys oli huonolla tolalla.

— Koskaan ei saisi jumittaa yhteen pykälään, vaan lukea koko laki ja hahmottaa mistä on kyse.

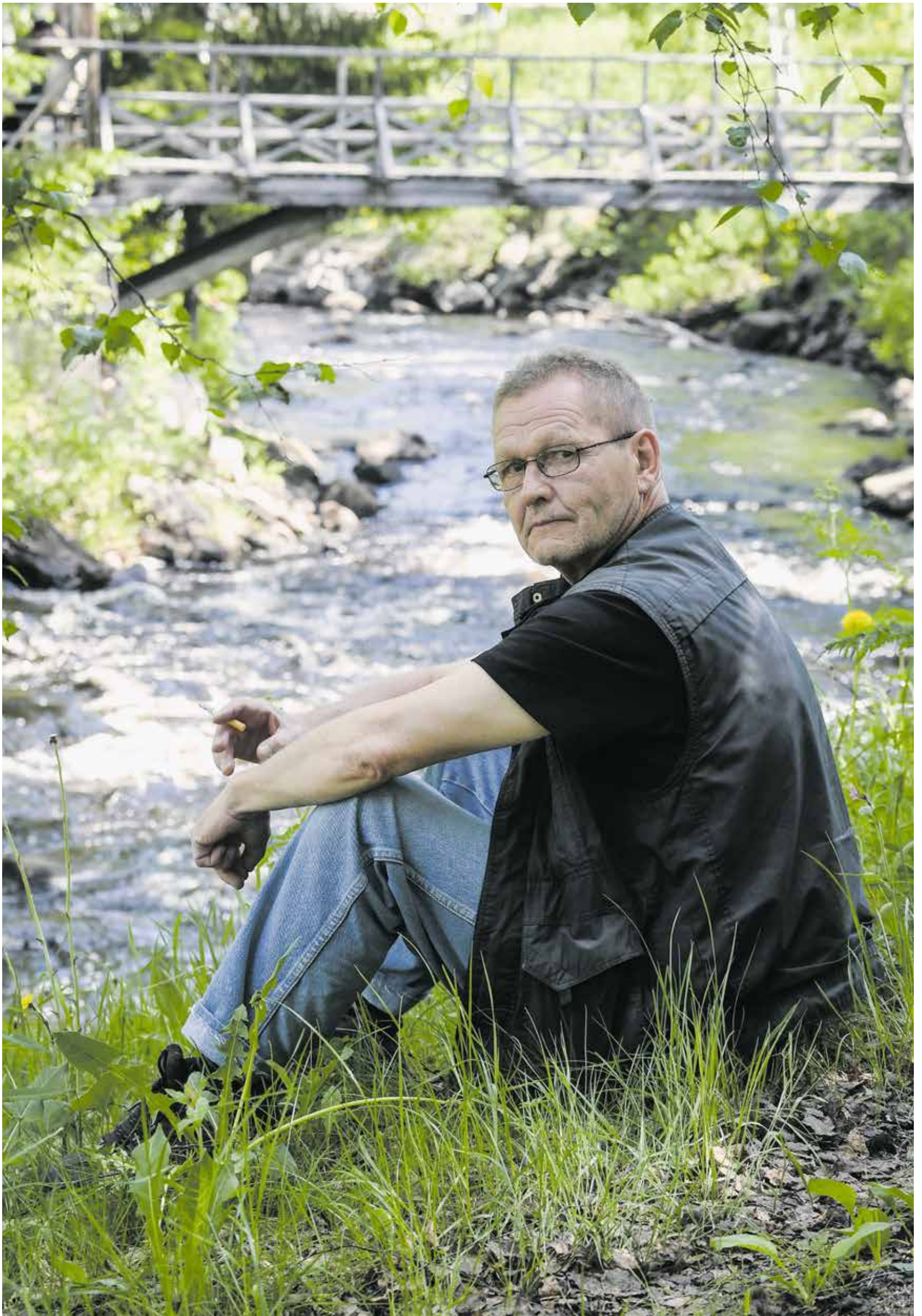
Lakiteksti on monimutkaista, sillä siihen yritetään sisällyttää kaikki lakiin liittyvät olosuhteet ja muuttuvat tekijät.

— Saksassa yritettiin 1800-luvulla tehdä täydellinen laki, johon haluttiin säätää kaikki ajateltavissa olevat tilanteet. Siitä ei tullut yhtään mitään. Laista tuli valtava ja siihen kirjattiin lauseita ”mikä pätee risuaitaan, pätee myös lauta-aitaan”. Tajuttiin, että ihmiselämän kirjo on liian moninainen. Kukaan ei pysty etukäteen säätämään kaikkea mahdollista.

Timonen rentoutuu välillä lukemalla rakenskaarta, jossa on vielä voimassa vuonna 1734 lakiin otettuja säädöksiä muun muassa sikojen laskemisesta terholaitumelle, humalan kasvatusvelvollisuudesta ja tilusten aitaamisesta. ■

Sakari Timonen

- Saku Timonen on Uuninpankkopoika -blogin kirjoittaja
- ammatiltaan lakimies
- työskennellyt muun muassa Helsingin apulaiskaupunginsihteerinä
- juukalainen kunnallispoliitikko (sd.), toista kautta valtuustossa ja kunnanhallituksen jäsen
- sai Sadankomitean tunnustuspalkinnon vaikutustyöstään yhteiskunnallisiin epäkohtiin puuttumisesta vuonna 2015.

Kansanvallan speaktaakkelit

VIIME VIIKONLOPPUNA hallituspuolueet kokoomus ja keskusta pitivät puoluekokouksensa Turussa ja Sotkamossa. Myös kolmannella hallituspuolueella sinisillä oli tarkoitus pitää puoluekokous samaan aikaan, mutta sille toiselle varsinaiselle puolueen jäsenelle viikonloppu ei sopinut abortteja vastustavan mielenosoituksen takia.

Kokoomuksen puheenjohtaja **Petteri Orvon** mielestä ay-liikkeellä on liikaa valtaa Suomessa.

– Valitettavaa on, että käsi jarrulla kuuluu useimmiten ammattiyhdistysliikkeelle. Heitän haasteen ay-liikkeelle: Esittäkää jarruttamisen sijasta ratkaisuja, Orpo sanoi.

Omana ratkaisunaan Orpo esitti työehtojen paikallista sopimista yrityksissä. Poliitiikan kom-

mentaattorit ihmettelivät Orvon retoriikkaa. Tällä hallituskaudella työntekijöiltä on puristeltu usean miljardin euron edestä palkanalennuksia ja tänä keväänä EK sai tehtyä erittäin edullisen tupo-sopimuksen ilman työntekijäpuolen keskusjärjestöjä.

Puheenjohtajapestinsä uusintu **Juha Sipilä** (kesk.) ei nostonut ay-liikettä erityisemmin tikun nokkaan, mutta työelämään kaivataan lisää joustavuutta. Tärkein Sipilän linjaus seuraaviin eduskuntavaaleihin oli se, että nykyhallituksen päätöksiä ei saa muuttaa. Kepu haluaa säilyttää erityisesti mahdollisen maakuntahallinnon omana läänityksenään. Työttömiä kyykyttävä aktivoin-

timalli kuuluu myös hallituksen aikaansaannoksiin.

Sopivasti ennen puoluekokousta keskustaa lähellä oleva e2-ajatuspaja kertoi, että yli puolet suomalaisista haluaisi asua maalla ja nykyinen isojen kaupunkien kasvutrendi on huono asia. Keskustan puoluekokousväki halusikin suitsia kaupungistumiskehitystä ja aluepolitiikan avulla hajauttaa yhteiskuntarakennetta entisestään.

Seuraavat eduskuntavaalit ovat 10 kuukauden päästä. Suurimmat hallituspuolueet ovat tehneet ensimmäiset poliittiset linjauksensa. Vaaliuurnilla voimme päättää toteutuvatko nämä unelmat. ■

Demokratins spektakel

UNDER SENASTE veckoslut höll regeringspartierna Samlingspartiet och Centern sina partikongresser i Åbo och Sotkamo. Också det tredje regeringspartiet De blå skulle enligt planerna hålla partikongress, men för en av partiets medlemmar var tidpunkten inte lämplig på grund av en demonstration mot aborter.

Enligt Samlingspartiets ordförande **Petteri Orpo** har den finländska fackföreningsrörelsen för mycket makt.

– Det är beklagligt att det oftast är fackföreningsrörelsen som fungerar som broms. Jag utmanar facket: presentera lösningar i stället för att bromsa, sade Orpo.

Orpo presenterade en egen lösning: ingå lokala avtal om arbetsvillkoren i företagen. Våra po-

litiska kommentatorer förundrar sig över Orpos retorik. Under den här regeringsperioden har arbetstagarna pressats av lönedeskärningar på flera miljarder euro och i våras fick Finlands Näringsliv EK till stånd ett mycket förmånligt avtal utan medverkan från arbetstagarnas centralorganisationer.

Juha Sipilä (cent) som fick förnyat förtroende som partiordförande tog inte särskilt upp fackets ställning, men kräver ökad flexibilitet i arbetslivet. Sipiläs viktigaste linjedragning inför nästa riksdagsval var att den nuvarande regeringens beslut inte får förändras. Centern vill framför allt behålla en eventuell landskapsförvaltning som sin egen förläning.

Aktiveringsmodellen som drabbar de arbetslösa hör också till regeringens prestationer.

Lämpligt inför partikongressen berättade den Centern närstående tankesmedjan e2 att över hälften av finländarna helst vill bo på landet och att den nuvarande tillväxttrenden i de stora städerna upplevs som negativ. Centerns partikongress vill också stoppa urbaniseringsutvecklingen och med hjälp av regionpolitiken ytterligare splittra samhällsstrukturen.

Vi har riksdagsval om 10 månader. De stora regeringspartierna har presenterat sina första politiska linjer. Vid valurnorna kan vi besluta huruvida de här drömmarna kan förverkligas. ■

Kannen kuva: Jukka Nissinen

Kyösti Suokas
Varapuheenjohtaja

Huuhaata

On maailma täysi. Sen todisti taas ranskalaisen visiitin Porin jazzien toimitusjohtajana tehneen visionäärin näkemys homoseksuaaleista. Miehen mukaan huumeiden käyttäjien tavoin homoilla on mahdollisuus päästä homoudestaan eroon.

Tulee mieleen pikkupoikana yli puoli vuosisataa sitten lukemani juttu, ilmeisesti Valituista paloista tai jostakin muusta vastaavasta julkaisusta. Amerikassa olivat tiedemiehet keksineet konstin, jolla mustan ihon sai muutettua valkoiseksi. Tämä oli lehden mukaan vastaus miljoonien mustien haaveisiin.

Iloisella 1960-luvulla alle kymmenvuotias uskoi, että ilman muuta mustat haluavat valkoiseksi. Nykypäivänä yhä harvempi kuvittelee, että homoseksuaalit haluavat heteroiksi. Sukupuolinen suuntautuminen on osa ihmisyyttä eikä kenellekään varsinaisen ongelma. Vaikeuksia sen sijaan aiheuttavat ennakkoluuloiset kanssaeläjät, jotka katsovat oikeudekseen tuomita muut.

Eurooppaa koettelee pakolaisaalto ja sen synnyttämä ulkomaalaisvihamielisyys. Varmaa on, että tilanne ei lähivuosina helpotu, päinvastoin. Ilmaston lämpeneminen ja kehitysmaiden väestönkasvu sekä poliittinen epävakaisuus ajavat yhä enemmän ihmisiä pakolaisiksi. Etسیمään paikkaa, jossa voi elää parempaa elämää tai ehkä vain säilyä hengissä. Poliitiikan helppoheitit saavat kannatusta vetoamalla ihmisten negatiivisiin tunteisiin ja ruokkimalla epäluuloa kaikkea erilaisuutta kohtaan.

Rakennusalalla työskentelee tuhansittain ulkoma-

laistaustaisia työntekijöitä. Suomessa jo pysyvästi asuvia tai tänne tilapäisesti töihin tulevia. Tämä ei ole itsessään ongelma. Jos kaikille työntekijöille maksetaan lain ja työehtosopimusten mukaiset palkat ja sosiaalivakuutusmaksut, töitä riittää sekä kotimaisille että ulkomaisille ammattilaisille. Kukaan ei syrjäydy pois töistä sen takia, että toiset rikkovat lakia ja tekevät halvemmalla.

Naapurissamme Ruotsissa on perinteisesti syleilty maailmaa. Pakolaisia on otettu vastaan avosylin ja rajat ovat auki koko maailman työntekijöille. Työehtosopimuksissa ei ole yleissitovuutta ja rakentajan palkka voi olla mitä hyvänsä. Alarajaa palkoille ei ole.

Ennen Ruotsissa syksyllä pidettäviä parlamenttivaaleja ulkomaalaisvastaisen puolueen Ruotsidemokraattien kannatus on nousukiidossa. Suuri osa kansalaisista katsoo, että ulkomaalaispolitiikassa on epäonnistuttu, on menty liian pitkälle. Perinteiset puolueet ovat sanoutuneet irti yhteistyöstä ruotsidemokraattien kanssa. Silti niidenkin on otettava politiikassaan huomioon kansalaisten kasvava tyytymättömyys.

Suomessa haikaillaan Ruotsin mallia. Yhdessä jos toisessakin asiassa. Nyt kannattaa hidastaa tahtia eikä rynnätä joka asiassa naapurin perässä. Rakennusalan tilanne on meillä selvästi Ruotsia parempi. Mutta tarvittävissä nopeasti. Kaino vetoamus **Juha Sipilän** (kesk.) hallitukselle. Jatkaa tuki hosumista, mutta älkää tehkö sitä kymmenien tuhansien rakennusalan työntekijöiden toimeentuloa koskevissa päätöksissä. ■

Kuukauden kuva

Paikka: Virrat
Aika: kesäkuu 2018
Kuvaaja: Jukka Nissinen

Mitä? Tupajumi on harvinaistunut sitä mukaa, kun rakennuksista on tullut lämmityksen takia kuivempia.

TEKOÄLY TULEE, OLETKO VALMIS?

HALUATKO PARTA-, SYLKI- JA SUOLI-ANALYYSISI PUHEENA, TIEDOSTONA VAI PRINTINÄ?

KOLME PRINTTIÄ, KIITOS. VESSAPAPERI ON LOPPU.

RAKENTAJA

Julkaisija
 Rakennusliitto ry

Päätoimittaja
 Jukka Nissinen

Toimittaja/toimitussihteeri
 Johanna Hellsten
 Heikki Korhonen

Taitto
 Aste Helsinki Oy

Tiedottaja
 Eeva Pulkkinen

Toimituksen sihteeri
 Soile Ahremaa-Luttinen

Toimituksen osoite
 Siltasaarekatu 4, Helsinki
 Postiosoite: PL 307, 00530 Helsinki
 Puhelin, vaihde 020 774 003
 Fax 020 774 3061
 Toimituksen s-postiosoitteet ovat muotoa:
 etunimi.sukunimi@rakennusliitto.fi

Ilmoitusmyynti
 Tietotalli Oy/Jyväskylä
 Tuomo Kuusiniemi
Puhelin 045 136 0005
Sähköposti:
 tuomo.kuusiniemi@tietotalli.fi

Tilaushinta
 12 kk 30 €

Painopaikka
 Sanomapaino, Sanomala Oy
 Helsinki 2016

ISSN 0355-8614

Seuraava numero ilmestyy 13.7.2018

Tähän numeroon tarkoitettujen materiaalin on oltava toimituksessa kirjallisena viimeistään **perjantaina 29.6.2018**.

2018		
Numero	Aineistopv.	Ilmestyy
7	29.6.	13.7.
8	3.8.	17.8.
9	31.8.	14.9.
10	28.9.	12.10.
11	2.11.	16.11.
12	30.11.	14.12.

2019		
Numero	Aineistopv.	Ilmestyy
1	4.1.	18.1.
2	2.2.	15.2.
3	2.3.	15.3.
4	29.3.	12.4.
5	3.5.	17.5.
6	31.5.	14.6.

Lehden ilmestymispäivä on **perjantai**.

Osastoilmoitusten osalta aineiston viimeinen toimituspäivä on **kaksi viikkoa** ennen lehden ilmestymistä.

Toimitusosoite:
 Rakentaja-lehti
 PL 307, 00531 Helsinki
 ilmoitukset@rakennusliitto.fi

Ilmoituksia ei oteta puhelimitse vastaan!

Euroopan parlamentti hyväksyi lähetettyjä työntekijöitä koskevat säännöt

Euroopan parlamentti hyväksyi toukokuun lopussa säännöt, joiden myötä väliaikaisesti toisessa EU-maassa työskentelevät työntekijät saavat jatkossa samaa palkkaa kuin paikalliset työntekijät.

Teksti Jaakko Takalainen Kuva Ilkka Heino

Työskentelymaan palkkaussäännöt koskevat jatkossa myös lähetettyjä työntekijää EU:n alueella. Työntekijä voi olla lähetetty toiseen EU-maahan korkeintaan 12 kuukautta, jaksoa on mahdollista pidentää 6 kuukaudella.

Lähetettyjä työntekijöitä pyritään suojaamaan jatkossa paremmin petoksilta ja hyväksikäytöltä. Vuonna 2015 EU:ssa oli yli 2 miljoonaa lähetettyä työntekijää. Työntekijöiden lähettäminen kasvoi 60 prosentilla vuosien 2010 ja 2016 välillä.

Esimerkiksi rakennustyöntekijöitä hyödyttävä päätös mahdollistaa maakohtaisen lainsäädännön lisäksi alakohtaisten työehtosopimusten soveltamisen lähetettyihin työntekijöihin. Päätös syntyi äänin 456 puolesta, 147 vastaan ja 49 tyhjää.

EU-mailla on 2 vuotta aikaa saattaa säännöt osaksi kansallista lainsäädäntöä, minkä jälkeen uudet säännöt astuvat voimaan.

Europarlamentin työelämävaliokunnassa vaikuttava **Miapetra Kumpula-Natri** (sd.) on tyytyväinen päätöksen syntyyn. Erityisen tärkeänä hän pitää lähetettyjen työntekijöiden aseman paranemista ”kolmen M:n” osalta.

– Matka, majoitus ja muonitus. Ne ovat olleet vilpillisten työnantajien tapa kerätä paikallisen työehtosopimuksen mukainen palkka takaisin lähetetyiltä työntekijöiltä.

– Nyt matka-, oleskelu- ja asumiskulujen ei saa vähentää työntekijän palkasta. Ja työnantajan täytyy myös varmistaa, että lähetettyjen työntekijöiden asumisolosuhteet

ovat kansallisten sääntöjen mukaiset, Kumpula-Natri toteaa.

Liikenne omana direktiivinä

EU-parlamentin suomalaisedustajista **Merja Kyllönen** (vas.) on jäsenenä liikenne- ja matkailuvaliokunnassa ja toimii liikennedirektiivin osalta parlamentin pääneuvottelijana.

Hän iloitsee lähetettyjen työntekijöiden direktiivin läpimenoa. Liikenteen osalta ollaan päivittämässä vanhentunutta vuoden 1996 direktiiviä, sillä lähetettyjen työntekijöiden tilanne liikennesektorilla on ollut epäselvä jo pitkään.

– On perusteltua, että kuljetusala katsotaan omana kokonaisuutenaan. Räikeistä käytännöistä on olemassa paljon todisteita ja valvonnassa on tällä hetkellä suuria puutteita, Kyllönen sanoo.

Europarlamentin vaalit ovat keväällä 2019. Riittäkö vajaa vuosi liikennedirektiivin hyväksymiseen?

– Sitä me kovasti toivomme, ja asia on edennyt neuvotteluissa. Onneksi direktiivit eivät kokonaan raukea parlamenttivaalien yhteydessä

Europarlamentin työelämävaliokunnassa vaikuttava meppi Miapetra Kumpula-Natri on tyytyväinen, kun lähetettyjä työntekijöitä koskeva direktiivi saatiin päätettyä. Hän toivoo, että liikennettä ja lähetettyjä kuljettajia koskeva direktiivi saadaan voimaan mahdollisimman pian.

niin kuin lait eduskuntavaalien yhteydessä Suomessa, sanoo Merja Kyllönen sanoo. ■

Kiinnostunut uudesta työpaikasta?

Laita sähköisen jäsenkortin hakuvahti töihin

Haluatko uuden työpaikan tai olet työttömänä?

Kannattaa pistää Rakennusliiton sähköinen hakuvahti töihin etsimään työpaikka omalta alalta. Rakennusliiton työnvälitys toimii nyt verkossa ja siinä näkyvät sekä alueelliset ja alakohtaiset avoimet rakennusalojen työpaikat.

Liiton jäsenet voivat ladata omaan matkapuhelimeen työpaikkavahdin. Se ilmoittaa vapautuneesta työpaikasta välittömästi jäsenelle.

Miten se tapahtuu?

Se on yksinkertaista. Mene liiton verkkosivulta eAsiointiin ja lataa sieltä sähköinen jäsenkortti. Saat tekstiviestinä linkin, jonka kautta voit ladata sähköisen jäsenkortin.

Palvelussa näkyvät kaikki yritysten ilmoittamat vapaat työpaikat. Mukana ovat myös ns. vuokratyöfirmojen ilmoitukset, koska suuri osa

rakennusalan työpaikoista välitetään niiden kautta. Hakua voi muokata vapaasti oman näköiseksi eli sieltä voi hakea vaikkapa Pihtiputaalla olevia kirvesmiehen tai maalarin paikkoja.

Jäsenkortti on hieman erilainen siitä, riippuen oletko opiskelijajäsen, normaalisti maksava tai luottamustehtävissä oleva liiton jäsen. Luottamustehtävissä toimivien jäsenten jäsenkortti sisältää myös lisätietoa ja tukea tehtävien hoitamista varten. Opiskelijajäsenten kortissa on myös uutta ja mielenkiintoista tietoa Raksanuorten toiminnasta ja tapahtumista.

Hakuvahti toimii kuitenkin kaikille samalla tavalla.

Mutta ei tässä vielä kaikki.

Syksyn aikana sähköistä jäsenkorttia kehitetään edelleen niin, että siihen tulee tietoa muun muassa koulutuksesta ja kurssituksesta.

Sähköinen jäsenkortti ei korvaa vielä käytössä olevaa perinteistä muovista jäsenkorttia, joka tulee edelleen postissa kaikille vuoden loppupuolella yhdessä kalenterin kanssa. Sähköinen jäsenkortti ei toimi vielä Teboilin asemilla polttoainetta ostettaessa. Tämäkin uudistus on tulossa korttiin jonkin ajan kuluttua.

Työvoimapalvelut halutaan yksityistää

Sähköisessä jäsenkortissa ovat avoimien työpaikkojen lisäksi jäsenedet, yhteystiedot, hotellilomat, nopeat lin-

kit työttömyyskassaan, eAsiointiin tai Raksappiin. Sen lisäksi siellä ovat myös viimeisimmät liiton uutiset.

Työnvälitys, työpaikkavahdi ja sähköinen jäsenkortti ovat osa liiton jäsenpalvelun kehittämisohjelmaa. Liitto ottaa vakavasti sen, että yhteiskunnan aikaisemmin järjestämät työvoimapalvelut siirtyvät yksityisten yritysten tai muiden toimijoiden hoidettavaksi. Rakennusliitto aikoo pysyä ja kehittyä tulevaisuudessaakin keskeisenä rakennusalan toimijana, joka tuntee parhaiten ra-

kentäjien koulutuksen ja työpaikat.

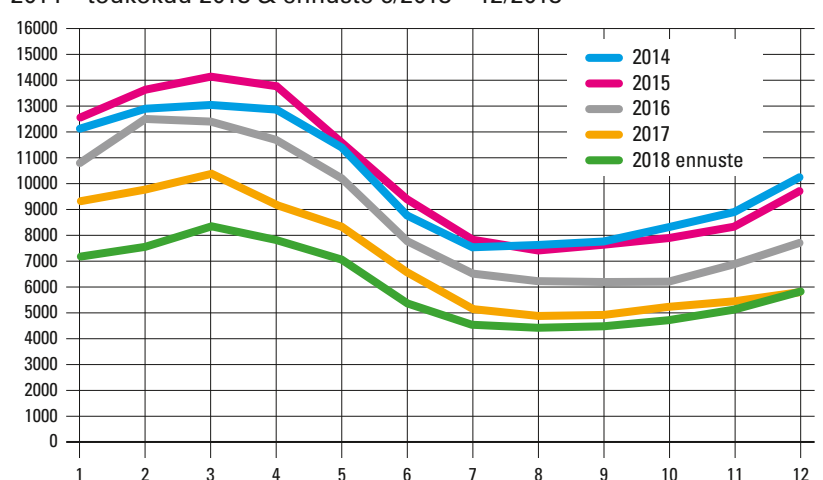
Näyttää siltä, ettei esimerkiksi nykyinen työttömiä kyykyttävä aktiivimalli jää ainoaksi ja lopulliseksi vaan työttömiltä odotetaan entistä enemmän omaa työpaikkojen etsintää tai hakemusten lähettämistä. Liitto haluaa myös saattaa aktiivimallin vaatimat työkeikat tai koulutukset entistä paremmin jäsenille tiedoksi.

Verkossa Rakennusliiton työnvälitys toimii osoitteessa: rakennusliitonvalitys.fi. ■

Den svenskspråkiga kollektivavtalsbilagan publiceras i tidningen i juli.

Työttömyyspäivärahaa saaneet kassan jäsenet

2014 – toukokuu 2018 & ennuste 6/2018 – 12/2018

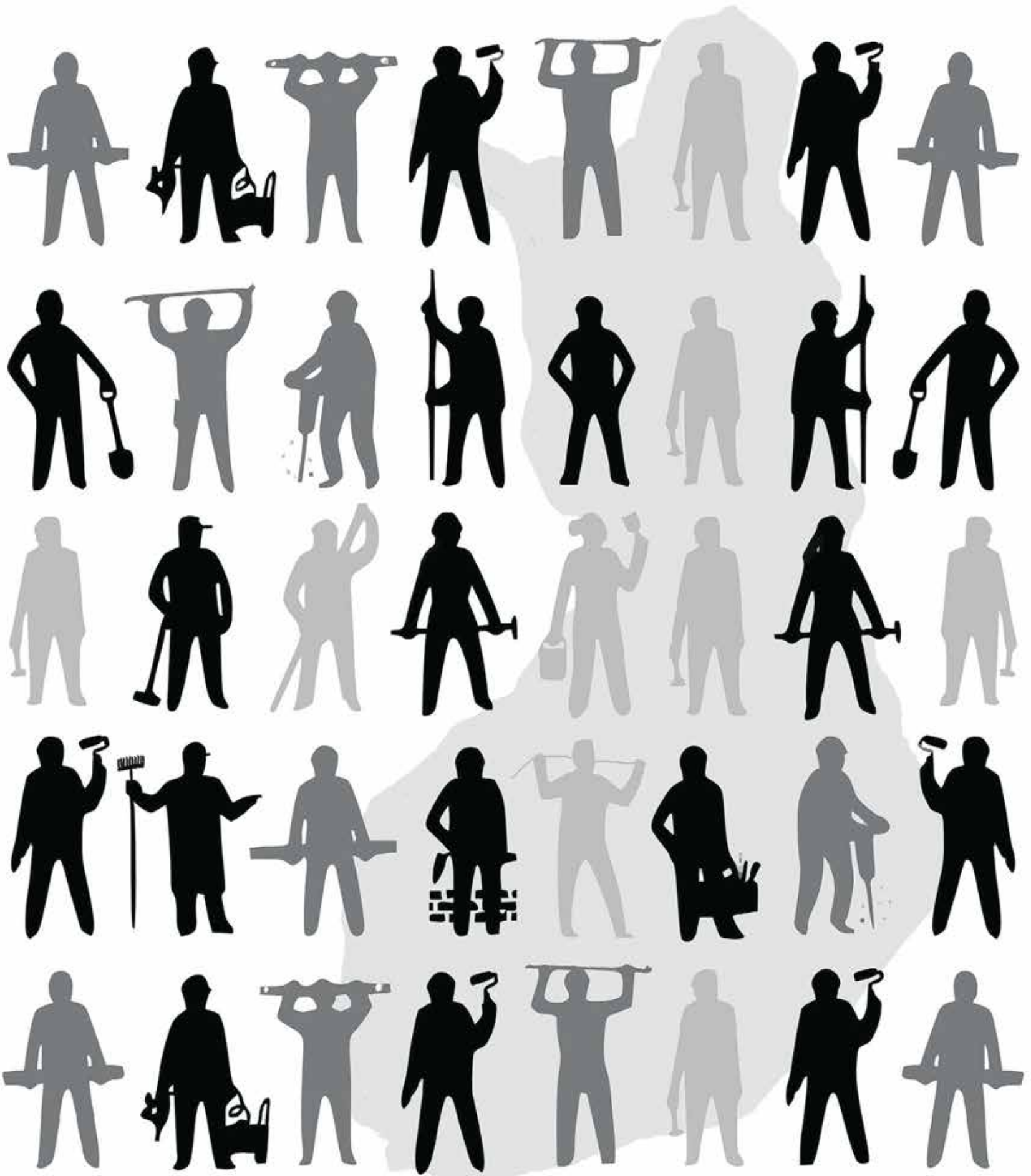

Toimi näin:

- Mene verkossa liiton sivulta eAsiointiin.
- Kirjautu sisään ja lataa sieltä linkki sähköiseen jäsenkorttiin.
- Linkki tulee tekstiviestinä puhelimeen. Avaa se ja toimi ohjeiden mukaan.
- Sähköinen jäsenkortti latautuu automaattisesti puhelimeen. Se päivittyy sen jälkeen aina automaattisesti.
- Voit muokata työpaikkahakua mieleiseksi vaikka oman alan tai paikkakunnan mukaan.

Rakennusliiton työnvälitys on avattu!

Hommaa sähköinen jäsenkortti ja työpaikkavahti!

Posliini kiiltää. Idon pönttöjen muoto on tuttu ja turvallinen.

Pönttövalmistusta keskellä Natura-aluetta

Idon tuotteita valmistava Tammisaaren tehdas on Suomen ainoa saniteettiposliinitehdas.

Johanna Hellsten

Idon vessanpöntöt ja lavuaarit lienevät tuttuja jokaiselle suomalaiselle. Alun perin Arabiasta lähtenyt saniteettiposliinivalmistaja kuuluu nykyään osaksi sveitsiläistä Geberit-konsernia. Idon tuotteita valmistava tehdas sijaitsee Tammisaarissa keskellä luonnonsuojelualuetta ja se on ainoa tehdas Suomessa, joka valmistaa saniteettiposliinia.

– Tammisaaren tehdas perustettiin vuonna 1969. Meren ja rautatien läheisyys vaikutti paikan valintaan, sillä ne tekivät kuljetuksista helppoja. Posliinin raaka-aineita alueella ei ole, tehtaalla on pitkäaikainen tuotantopäällikkö **Leif Öman** kertoo.

Tehtas on muuttanut dramaattisesti olemassaolonsa aikana. Ensimmäiset robotit tulivat tuotantoon jo 1970-luvulla ja 2000-luvulle tullessa moni työvaihe automatisoitiin.

Tehtaalla työskentelee tuotannossa noin 137 henkilöä pääosin kolmi-vuorotyössä. Toimihenkilöt mukaan lukien henkilökuntaa on noin 170. Vaikka väki on vähentynyt, on tehdas edelleen tärkeä työllistäjä seudulla.

Tehtaalla valmistuu tällä hetkellä yhteensä noin 620 000 pönttöä ja allasta. Jo nykyisellä kapasiteetilla tuotantomääriä voitaisiin nostaa huomattavastikin. Tehtaan kokonaispinta-ala on 5 hehtaaria ja tonnitilla olisi tilaa vielä toiselle mokomalle, mikäli laajenemiselle tulisi tarpeita.

Pöntön perässä tehtaalla

Tehtaan tuotantoprosessi alkaa raaka-ainevarastolta. Sinne saapuu Kemijoen saaresta kvartsi ja maasälpää, mutta savi on tuotava Saksasta ja Ranskasta, sillä suomalaisen saven laatu ei sovi posliinin valmistukseen.

Saviaines on raaka-ainevarastolla isoina nappula-kasoina, mutta kvartsi puhalletaan siiloihin tankki-autoista. Raaka-aineet kuten savi ja kaoliini lietetään veden kanssa massaksi ja pumpataan isoihin varasto-

altaisiin, josta massa kuljetetaan roboteille valua varten.

Robotit nostavat valetut esineet pois muotista ja silottelevat saumojia. Myös tarvittavat rei'itykset tehdään pönttöihin ja altaisiin tässä vaiheessa. Vielä 2000-luvulla nämäkin vaiheet tehtiin käsin. Muotit ovat nykyään muovia. Yksi muotti kestää noin 25 000 valua. Aiemmin muotit tehtiin kipsistä ja yksi muotti kesti vain noin 100 valua.

Pöntöt kuljetetaan kuivaimeen, jossa ne saavat kuivua 15 tuntia eli niin kauan, että kaikki vesi on haihtunut massasta. Tällöin pönttö kutistuu ensimmäiset 3 prosenttia. Vielä tässäkin vaiheessa tavara on todella helposti särkyvää. Kun esine on kuiva, se tarkastetaan. Seuraavaksi seuraava lasittaminen.

Lasituksessa robotti puhalttaa pöntön pintaan noin 0,5 millimetriä paksun lasitekerroksen. Lasituksen päälle tehdään tuotteen logotus siirtokuvatekniikalla.

Lasituksen jälkeen pöntöt menevät paistumaan 1 200-asteiseen tunneliuuniin. Tehtaan tunneliuuni on jatkuvapolttoinen. Se viilenee vain

muutamaksi viikoksi kesällä huoltotöiden ajaksi. Tehtaalla on käytössä myös pari vanhaa uunia. Niitä käytetään tarpeen vaatiessa.

Polton jälkeen robottitrukit kuljettavat valmiit tuotteet laadunvalvontaan, asennukseen ja lopulta pakkausosastolle. Asennuksessa muun muassa pönttöjen nykyiset muoviset sisäosat asennetaan paikalleen. Samalla jokainen tuote tarkistetaan käsityönä.

Pitkä kesätyö

Työsuojeluvaltuutettu **Torbjörn Lindholm** on ollut Tammisaaren tehtaalla töissä jo vuodesta 1997.

– Tehtaalla oli yksi tuttu, joka vinkkasi, että tänne kannattaisi hakea kesäksi töihin tuotannon puolelle. Kesätyö on nyt jatkunut yli 20 vuotta, Lindholm naureskelee.

Lindholmin mukaan tehtaalla ja työn muutos on ollut tänä aikana huima.

– Kun tulin tuotantoon töihin, täällä oli vanha konevalimo, jossa pöntöt ja lavuaarit valettiin kipsimuotteihin ja ne siirtyivät eteenpäin irtoneisista vaunuista tehdyllä ”tela-

Pöntöt valetaan nykyään robottien avulla.

Robotti viimeistelee pöntön saumoja.

ketjuhihnalla”. Teimme katkeavaa kolmivuorotyötä. Sieltä siirryin käsisivalimoon, jossa valmistettiin erikoismallisia vessoja ja lavuaareja. Siellä oli helpompi tehdä päivävuoroa, kun minulle tuli perhettä, Lindholm kertoo.

Lindholm mukaan perheen ja työn yhteensovittaminen on aina otettu Idolla hyvin huomioon.

– On voinut sopia vaikka minkälaisia järjestelyjä ja tulla vaikka aamuneljäntä töihin. Oli tosi hyvä, kun lapset olivat pieniä. Ei tarvinnut keksiä iltapäiväkerhoja vaan pääsi hakemaan ne tarhasta.

Lindholm työskentelee tällä hetkellä tavaran vastaanoton puolella, sillä hän halusi siirtyä päivävuoroon perheen takia.

– Päivävuoro ei olisi ollut tuotannon puolella mahdollista. Uuden työn kautta tehdas tuntuu taas ihan uudelta paikalta. Teen tavaran vastaanoton lisäksi laadunvalvontaa.

Tehtaan suurimmat muutokset ovat liittyneet robottien tuloon ja automatisaatioon.

Työsuojeluvaltuutettu Torbjörn Lindholm on ollut tehtaalla töissä jo yli 20 vuotta. Moni muukin työntekijä on viihtynyt siellä pitkään.

– On ollut jännittävää nähdä, kuinka on päästy eroon raskaista nostoista ja hankalasta työergonomiasta. Toisaalta työstä on tullut monotonisempaa sarjatyötä. Ennen pääsi tekemään tuotteen aina valuvasta savesta kuivaamaan asti. Se antoi ehkä enemmän. Nyt työt ovat kuitenkin paljon kevyempiä, Lindholm miettii.

Muottiosat ovat tosin edelleenkin raskaita ja niitä on hankala käsitellä, ja juuri valetut tuotteet ovat hyvin hauraita ennen lasitusta.

– Niihin saa jopa kynnellä tehtyä jäljen, joten tuotteita on käsiteltävä hellästi.

Robotisaatio on tarkoittanut, että väki on vähentynyt puolella.

– Ainahan se tuntuu pahalta kun työvoiman määrä vähenee. Mutta tämä on edelleen iso työllistäjä tällä alueella. Seudulla ei ole hirveästi teollisia työpaikkoja. Lähin on Fiskarsin tehdas.

Pölyltä ja melulta suojaan

Lindholm on toiminut tehtaan työsuojeluvaltuutettuna jo useaan eri otteeseen työuransa aikana. Hän tuntee tehtaan työtavat ja riskit omaakohtaisesti.

– Suurimpia riskejä ovat pöly ja melu. Kvartsipölyä täällä on lasitusvaiheessa, mutta onneksi esimerkiksi kemikaaleja käytetään todella vähän. Kvartsipölyltä suojaudutaan pääasiallisesti alipainekaappien avulla. Hetkittäin on myös käytettävä hengityssuojamia, Lindholm sanoo.

Melulta suojaudutaan kuulosuojaimien avulla.

– Niitä käytetään mieluusti, sillä tarjoamme modernit radiokuulosuojaimet. Niiden pitämisestä ei pahemmin joudu huomauttamaan.

Posliinitehtaalla myös pienet viiltohaavat ovat tyypillisiä työtapa- turmia. Lisäksi on tyypillisiä tehdastyön venähdyksiä ja nyrjähdyksiä.

– Nostoja kun tehdään edelleen, vaikkakin vähemmän kuin ennen.

Nyt tehtaalla on ollut 130 tapaturmatonta päivää.

Robottitrukit ajelevat turvallisesti pönttöjä uunilta viimeistelyyn.

– Yritämme saada ihmiset havainnoimaan itse riskejä ympärillään ja ilmoittamaan myös läheltä piti -tilanteista meille. Ei niitä ilmoituksia kamalan hanakasti tehdä. Kannustamme nyt siihen arpomalla kaikkien ilmoittaneiden kesken lounastai kahvilipukkeita ruokalaan.

Työterveyshoitaja viettää joka viikko tehtaalla puolikkaan päivän. Muuten työterveyden palvelut sijaitsevat lähellä, Tammissaaren keskustassa.

– Sama työterveyshuollon palveluntarjoaja on ollut meillä niin pitkään, että hoitajat ja lääkärit tuntevat tehtaan hyvin. Kuten myös sen, mitä kukakin täällä tekee. Se on näitä pienen paikkakunnan etuja ja kirouksia.

Hyvä fiilis

Tehtas sijaitsee komealla paikalla aivan meren rannalla. Rannassa on laiturit, jolta työntekijät pääsevät pulahtamaan uimaan.

– Meillä on tehtaassa myös sisäuima-allas, punttisali ja saunat. Ne ovat aika ahkerassa käytössä, Lindholm kertoo.

– Me tulemme täällä hyvin toimeen keskenämme. Tehtaan työsuhteet ovat todella pitkiä ja väki tuntee toisensa. Kaikki ovat tulleet tänne töihin joko sukulaisen tai tuttavien suosituksesta.

Tehtaan työvoimasta miehiä on 70 prosenttia. Naisia on hiukan enemmän kuin rakennusalalla, mutta sukupuolijakauma on silti epätasainen.

– Naisia on mielestäni aika vähän. Nyt ollaan pyritty siihen, että joka vuorossa olisi vähintään yksi nainen töissä. Ongelmana on se, että jotkin työt ovat täällä edelleen sellaisia, että ne vaativat enemmän fyysistä voimaa ja naisten on hankalampi tehdä niitä.

Suuri sveitsiläinen konserni Geberit osti Idon joitakin vuosia sitten. Työntekijöiden edustajalla on siitä vain hyvää sanottavaa.

– Ennen Geberitiä tehtaan omistivat pääomasijoittajat. Silloin tuntui siltä, että mihinkään kehittämiseen ei ollut rahaa. Geberit suunnittelee toimintaa pitkäjänteisesti, 5 vuoden sykleissä. Muun muassa tehtaan lattiat ja seinätkin maalattiin ensimmäistä kertaa pitkään aikaan nyt.

Lindholm mukaan Geberit suhtautuu vakavammin myös tehtaan energiankulutukseen ja jätteiden käsittelyyn.

– Siellä on sellaista aitoa teollisuusajattelua; halutaan tehdä pitkäjänteisesti laadukasta ja kestävästä tavaraa, Lindholm toteaa. ■

Tuttujen tekemiin telineisiin on helpompi luottaa.

Työturvallisuusviikolla huomioitiin telineitä

Skanskan urakoiman Kaupunkiympäristötalon työmaalla on voitu luottaa tutun porukan tekemiin rakennustelineisiin.

Johanna Hellsten

Helsingin Kalasatama on yhtä isoa työmaata, jolla rakennetaan toinen toistaan massiivisempia uusia taloja. Yksi näistä isoista projekteista on Skanskan projektijohtourakoima Kaupunkiympäristötalo Helsingin kaupungille.

Työpajankadulle nousevan rakennuksen bruttoala on noin 40 000 bruttoneliometriä. Rakennuksessa on 7 maanpäällistä kerrosta ja yksi maanalainen kerros. Siellä on työpaikka noin 1 500 ihmiselle, maanalaisessa kerroksessa on 75 autoa paikkaa ja 500 polkupyöräpaikkaa.

Työmaan porukat saivat kätevästi käyttöönsä kerroksen läheisestä Yrittäjätalosta. Pakko sanoa, että kyseessä ovat ehkä parhaat sosiaalitalat, joihin toimittaja on tähän mennessä törmännyt. Sosiaalitalat sijaitsevat viidennessä kerroksessa, joten sieltä myös näkee koko valtavan, L-kirjaimen muotoisen työmaan.

– Koska työmaa on hyvin ahdas, ei siellä olisi ollut tilaa näin ison jengin työmaatilaille, kohteen työmaapäällikkö **Ossi Narinen** kertoo.

Työmaan vahvuus on tällä het-

kellä vähän alle sata henkilöä. Näistä 22 on toimihenkilöitä. Skanskan omia miehiä on urakkamuodosta johtuen vain 3 ja aliurakoitsijoiden porukkaa noin 70.

Riskit liittyvät tontin ahtauteen

Vaikka rakennuksen tontti on iso, ei sen ulkopuolella ole tilaa logistiikan hoitamiseen. Ahtaus luokkin yhden suurimmista työturvallisuusriskeistä.

– Henkilöliikenne – sekä työmaan oma, että ulkopuolinen henkilöliikenne – on suurin riskitekijä tässä vaiheessa. Lisäksi tontilla pyörii hirvittävä määrä koneita, työmaan työsuojeluvaltuutettu **Janne Yrjönen** Skanskalta kertoo.

Yrjösen mukaan tonttia ympäröivillä kaduilla on paljon henkilöliikennettä. Lähellä on lukuisia työpaikkoja, metroasema sekä terveyskeskus. Työmaan palveluksessa on jatkuvasti 2 liikenteenohjaajaa, ja Narinen arvioi, että siihen joudutaan panostamaan vielä lisää työmaan edetessä.

– Täällä käy myös pyörimässä bussilasteittain turisteja. Onneksi it-

Kova pohjarakennusurakka

RAKENNUKSEN tontti on lievästi sanoen pohjaltaan hankala. Pohja on osin täyttömaata, osin vanhaa merenpohjaa ja osin savea.

– Tontin toiseen päähän on pitänyt iskeä 26-metrisiä porapaaluja, toiseen päähän 6–8-metrisiä paaluja. Tontti nousee erittäin jyrkästi toisessa päässä, Narinen kertoo.

Kaivantoon myös tulee vettä. Sitä pumpataan päivittäin pois noin 550 m³ ja tilalle pumpataan puhdasta vettä 380 m³. Tämä vedenvaihto johtuu siitä, että tontin vieressä oleva rakennus on perustettu puupaaluille ja mikäli paalut pääsisivät kuivumaan ja sitä kautta hapertumaan, alkaisi rakennus vajota.

– Tämä rakennus on päätetty sittemmin purkaa, eli vähän turhaa työtä tässä on tehty, Narinen sanoo.

YIT, jonka vastuulla pohjarakennusurakka on, on myöhässä aikataulusta. Onneksi Skanska on kuitenkin jo päässyt aloittamaan oman urakkansa tontin toisessa päässä. Toisessa päässä tehdään vielä perustustöitä, valetaan pohjalaattaa ja tehdään perusmuurin betonointia, toisessa on saatu aloitettua hissitorien rakentaminen.

se työmaa on hiukan sivussa talojen takana, Yrjönen huokaa.

Kulkureittejä kulkusiltoineen suunnitellaan työmaan sisällä uusiksi pahimmillaan useita kertoja viikossa. Työmaa on rajattu sekä verkkoaidalla että levyaidalla.

– Se on tehty siksi, että tänne ei kukaan pääse vahingossakaan, ellei oikein tosissaan tee töitä, Yrjönen sanoo.

Kuormien purut aiheuttavat oman hässäkkänsä, sillä millekään ei ole tilaa tontin ulkopuolella. Onte-

lolaattoja saapuu tontille 4 500 kappaletta, julkisivuelementtejä lähes 1 000. Lämmöneristeitä on tulossa 100 rekallista ja asennuslaatan teko vaatii 65 rekkakuormaa.

Seuraavassa vaiheessa erityistä huomiota on kiinnitettävä nostoihin.

– Kun rakennus lähtee kiipeämään ylöspäin, tulee paljon nostoja ja materiaalimassat ovat isoja. Osa elementeistä painaa 13 000 kilogrammaa kappaleelta. Huonekorkeus kun on lähes 4 metriä ja avointa tilaa on paljon, Narinen kertoo.

– Kaikki on isoa tässä kohteessa, Yrjönen komppaa.

Skanskan Etelä-Suomen toimintilarakentamisen turvallisuuspäällikkö **Marjut Valtosen** mukaan viimeisimmät TR-mittaukset ovat antaneet tulokseksi 92–93 prosenttia.

– Huomautuksia tulee yleisesti siisteydestä ja järjestyksestä sekä kulkuväylistä, hän kertoo.

Henkilösuojaimista joutuu enää harvoin muistuttamaan Skanskan työmailla.

– Joskus joutuu aliurakoitsijoille jotain sanomaan suojainten kunnosta, mutta nyt aliurakoitsijat olivat selvästi uusineet kampeita, Yrjönen sanoo.

Yrjösen, Narisen ja Valtosen mukaan kaikki työntekijät noudattavat annettuja työturvallisuusohjeita, kunhan tieto saadaan perille. Parhaiten ohjeita noudattavat 40–50-vuotiaat työntekijät. Alan vanhoilla konkareilla sekä ihan tuoreilla, nuorilla työntekijöillä on hiukan kovempi pää. Siihen auttavat työturvallisuuspalaverit työmailla, Raksapakka-työturvallisuuskortit, työturvallisuusräyhät sekä tietoisuus eri aiheista.

– Työturvallisuusvälineitä myyvä Skydda kävi kouluttamassa työmaalla valjaiden käytöstä. He tuntevat suojainten toiminnan ja viimeisimmän kehityksen parhaiten, Narinen sanoo.

Työmaalla on tähän mennessä tapahtunut yksi vakavampi tapatur-

ma. Yksi konekuski oikaisi kävelen 14-metrinen, lumen peittämien teräspaalujen yli. 4 senttimetrin osuudella teräspaalusta on terävä kiinnityspanta, johon työntekijän käsi osui ja hän sai viiltahaavan.

Telineet tutulta porukalta

Skanskan aliurakoitsijana paikalla-valurungon teossa toimii Sierak Oy. Sierak on siitä harvinainen yritys, että se omistaa omat telineensä ja jopa alkuvaiheen muottikalusto on Sierakin omaa. Sama, tuttu teline-asennuksen aliurakkaa hoitava asennusporukka pyörii aina rakentajien mukana.

– Kun sama porukka tekee telinetyöt, ovat he aina yhteydessä rakentajien kanssa. He joutuvat tilille heti, jos jokin asia menee huonosti. Jos työvoima vain kiertää, ei muodostu samanlaista vastuuta työkaveria kohtaan. Kun tekee tutuille kavereille, ei halua riskeerata. Nämä tyypit, jotka tekevät telineet, jäävät työmaalle ja ovat koko ajan tällä työmaalla. Sitoutuminen on silloin työn tekemisen lähtökohta, Yrjönen pohtii.

TR-mittauksissa telineissä on silti aina pieniä puutteita. Ja jos jokin asia ei ole kunnossa, tulee siitä hylky. Mittari on tiukka.

– Aliurakoitsijat siitä välillä jupisevat, mutta mittari on mittari. Tässä kohteessa on erittäin paksut seinät ja telineet oli pakko asentaa ensimmäisessä vaiheessa yli 25 senttimetrin pään työmuotista, mikä on TR-mittarin mukaan väärin. Siitä välillä ei voi ihminen pudota, mutta tavaraa siitä mahtuisi putoamaan, Narinen kertoo.

– Osin on tehty niin, että telineissä on käytetty levikkeitä, mutta kun levike otetaan pois, on tilanne sama, hän jatkaa.

– Tässä vaiheessa on varmistettava, että siellä ei kukaan työskentele alapuolella. Porukka on hyvin tietoinen tästä, eivätkä mene sinne alle.

Valtavaan, L-kirjaimen muotoiseen taloon tulee työpaikka 1 500 ihmiselle.

Pienikin putoava pystyteräs voi olla kohtalokas, Yrjönen sanoo.

Ongelma kuitenkin korjaantuu heti, kun ensimmäisestä vaiheesta päästään eteenpäin.

TR-mittauksissa telineistä löytyy aina välillä muitakin pieniä puutteita. Yleisin liittyy siisteyteen ja järjestykseen.

– Telineiden tasoille pääsee kertymään aina tavaraa, jota voi sitten pudota ihmisten päälle. Siksi telineilläkin pitää huolehtia järjestyk-

sestä, Yrjönen sanoo.

Työturvallisuuspäällikkö Valtosen mukaan telineissä on tapahtunut valtavasti kehitystä viime vuosien aikana.

– Esimerkiksi kaide- ja jalkaliskataratkaisut on parantuneet huomattavasti, samoin kaluston kunto yleisestikin, Valtonen toteaa.

– Nykyään vialliset osat poistetaan kokonaan, eikä niitä enää yritetä vasaroida kuntoon, Narinen jatkaa. ■

Työmaapäällikkö Ossi Narinen ja työturvallisuusvaltuutettu Janne Yrjönen vahtivat, että hommat sujuvat kuten pitää.

KOMMENTTI: **Johanna Hellsten**

Äitisi ei siivoa täällä

OLEN kirjottanut rakentamisesta jo yli 15 vuotta. Yhden asian olen huomannut kerta toisensa jälkeen: pimeimmistä kellariloukoista ja kuppaisimmista parakeista aina uutuuttaan kiiltäviin luksusosiaalitiloihin, yksi asia on ja pysyy. Raksajengi jättää ruokalaan roskansa ja jätteensä vanhan kansan sanonnan mukaan kuin halli paskan.

Mikä siinä on, että isot, aikuiset ihmiset eivät osaa korjata jälkiään? Onko kaikissa sosiaalitiloissa siivoja, joka kulkee isojen miesten ja naisten perässä viemässä lautaset tiskikoneeseen? Niinkö alan osaajille on opetettu kotona? Käykö äiti vielä pyyhkimässä pyllynkin?

Useimmissa sosiaalitiloissa on vähintään roskakori, jonne voi heittää oman kahvimukinsa, pihvilautasensa, lihapiirakan kuoret ja salaattipakkauksen jämmät. Mikään keijukainen ei niitä sinne vie.

Työmaan siisteys osataan jo aika usein mieltää osaksi työturvallisuutta, vaikka jostain syystä siisteydestä ja järjestyksestä kyllä TR-mittauksessakin tulee kunnollisilla työmailla eniten miinuksia. Sosiaalitilan siisteys on osa työviihtyvyyttä, joka on jo itsessään arvokasta. Saasta pöydillä ei näytä kenenkään silmiin kauniilta.

Helsingissä on jo rottaongelma. Ei pahenneta sitä, vaan vietään banaaninkuoret ihan omin pikku kätösin roskeisiin. ■

Yleinen työttömyyskassa, kenen asialla?

Joskus työntekijät saattavat olla hieman ujoja. Erityisesti puhumattomuutta tuntuvat lisäävän kolme kirjainta: Y, T ja K.

Jukka Sundholm

Huutelu kuulumisesta Loimaan kassana tunnettuun Yleiseen työttömyyskassaan ei ole suuremmin pop, ei edes nimettömänä.

– Paljon riippuu työmaasta. Kyllä useimmat siitä sentään kehtaavat puhua. Juuri viime viikolla vanhempi mies nauroï minulle, että miksi te liittoon kuulutte, ajoneuvonosturinkuljettaja **Veijo Salonen** kertoo.

Ay-aktiivi Salosen näkemyksen mukaan Loimaan kassaan kuuluvat ihmiset eivät näe liittoon ja sen työttömyyskassaan kuulumisen etuja vaan pelkän hinnan.

– Sanoisin, että lyhytnäköistä ajattelua ja ymmärtämättömyyttä. Ehkä meillä on mennyt niin kauan suht hyvin, ettei muisteta, mitä on

jos työnantaja suvereenisti määrää palkasta ja työehdoista!

Nostopalvelu J. Simola Oy:n leivissä 15 vuotta työskennellyt Salonen oli itsekin pitkään YTK:n jäsen. Syynä oli jäsenyyden hinta. Sittemmin Salonen on onnistuneesti värännyt rakennusalan ihmisiä pois YTK:sta.

YTK:n hetki

Kassan nousu 1990-luvun alussa juontuu sitä edeltävästä ajasta, jolloin ammattiliitot työttömyyskassoihin oli laajasti alettu mieltää palveluntarjoajiksi. Edunvalvonta ja aatteellisuus olivat ikään kuin laimentuneet palveluntarjoajan tuotteiksi, ja kun tällaisesta alkaa olla kyse,

alkaa myös hintakilpailu. Hyvään palveluun tottunut ja hyvää palvelua maksuillaan ostanut jäsen alkaa kysyä: saisinko jostain tämän palvelutuotteen halvemmalla?

Ammatillisen järjestäytymisen aatteellisuus oli vuosien saatossa rapautuneet pankkisiirroiksi, mihin ammattiliitot heräsivät liian myöhään.

Hämärän hyssyyn jätettiin myös YTK:n taustat ja tarkoitukset, vaikka työttömyyskassan kytköstä työnantajapiireihin ei voi kiistää. Sen johdossa toimi useita yrittäjäjärjestöjen merkkihenkilöitä. Ilmeinen yhteys on myös kokoomukseen. Kassan ensimmäinen puheenjohtaja oli kokoomuslainen, samoin 3 sen hallituksen jäsentä.

Työttömyyskassan läheisestä suhteesta yrittäjäjärjestöihin kertoi myös se, että kassan palvelutiskit sijaittivat yrittäjäjärjestöjen toimipisteiden yhteydessä. Kassalla oli palvelupisteet Turun, Salon ja Laitilan

Yrittäjien toimipisteissä, Turussa Yrittäjäkeskuksessa.

Viikkoa ennen YTK:n sääntöjen vahvistamista kokoomusministeri **Iiro Viinanen** oli 1991 Lahdessa Yrittäjäpäivillä pitämässään puheessaan todennut, että työnantajat voisivat huomauttaa työntekijöille, että ay-liikkeeseen kuuluminen ei ole välttämätöntä ja että työttömyyskassaan voi kuulua ilman jäsenyyttä ay-liikkeessä paljon halvemmalla.

Tällä hetkellä YTK:n jäsenmäärä on hieman yli 400 000.

Kauppaa kassan kanssa

Työttömyyskassojen keskinäistä hintavertailutietoa tuottaa niiden yhteisjärjestö TYJ.

Sak.fi:n julkaisemassa artikkelissa todettiin näin:

”Työttömyyskassojen yhteisjärjestön vuoden 2013 tilastojen mukaan YTK ei tarjoa halvinta työttömyysturvaa. Tonnin palkalla maan

Työttömyyskassa

Suomessa toimii 27 eri kassaa, usein ammattijärjestön yhteydessä. Kassa vastaa tietyin ehdoin jäsentensä työttömyysturvasta maksamalla ansioon suhteutettua työttömyyspäivärahaa.

Valtaosa kassoista on toimiala- tai ammattikohtaisia palkansaajakassoja.

Veijo Salonen, työsuojeluvaltuutettu ja ay-aktiivi, on entinen YTK:n jäsen.

30:stä työttömyyskassasta 25 tarjoaa halvempaa työttömyysturvaa. Kahden tonnin palkalla 17 eli yli puolet kassoista sekä kolmen ja neljän tonnin palkoilla melkein puolet (14 ja 13) tarjoaa ansiosidonnaisen työttömyysturvan YTK-kassaa edellisemmin.”

Samainen TYJ on kuluvaan maaliskuussa tuottanut Taloussanomille taulukon, jonka mukaan edullisin oli JATTK-kassa. Useimmat sen jäsenistä kuuluvat työttömyyskassaan oman alansa ammattijärjestön kautta. Se on lähtökohtaisesti tarkoitettu julkishallinnon toimihenkilöille, mutta siihen voi liittyä alasta ja työnantajasta riippumatta. JATTK:n jäsenliitot toimivat terveydenhoito-, sotilas- ja pelastusalalla.

YTK:n jäsenyys maksaa bruttopalkasta riippumatta 100 euroa vuodessa. Rakennusalan työttömyyskassaan maksetaan 132 euroa vuodessa, kun ansiot ovat 2 000 euroa kuukaudessa.

YTK myy 18 euron vuosimaksulla opiskelijajäsenyyttä. Suurensa osassa ammattiliittoja opiskelijajäsenyys on ilmainen, kuten myös Rakennusliitossa.

YTK:n mainos ei pitänyt paikkaansa

Syntyäikoinaan YTK ei mainostanut itseään juuri lainkaan. Viime vuosi on tyyli on muuttunut. Olemme saaneet nähdä tv-mainoksissa kiisteltyjä väittämiä työttömyyskassojen jäsenmaksujen suuruudesta.

Viime syksynä Markkinaoikeus katsoi ratkaisussaan, että YTK:n markkinointi vuosina 2013–2015 on osaksi harhaanjohtavaa. YTK ei ole edullisin, vaikka se antoi sellaisen mielikuvan.

Perustelupyssy on ladattu ja odotuksiakin on julkisuudessa ilmennyt, mutta SAK ei ole lähtenyt vastamainonnan tielle.

Pelkkiä työttömyyskassaan maksettavia euroja tuijottaessa kokonaisuus hämärtyy. Kassa ilman ammattiliittoa on instrumentti, joka ei olisi saanut syntymään palkkatyöläisiä koskevia etuja. Niitä ovat muun muassa edunvalvonta, monet sopimukset ja neuvottelut.

Liitto neuvottelee puolestasi alan palkka- ja työehdot sekä valvoo luottamusmiehen kautta, että työpaikallasi noudatetaan sopimuksia. Lisäksi liitto pitää puoliasi, jos työpaikallasi suunnitellaan irtisanomisia.

Isommassa kuvassa ammattiliitto neuvottelee työelämää, työttömyysturvaa ja sosiaaliturvaa koskevista lainsäädännöstä.

Viime lokakuussa YTK irtisanoi 8 työttömyyskassan työntekijää. Yksityinen kassa ei noudata mitään tiettyä työehtosopimusta. Minne sen työntekijät siis ovat järjestäytyneet? Minkähän kassan kautta kävelivät kadulle?

Kettuilu tehoa

Veijo Salonen on opiskellut aikuis-koulutuspuolella torninosturinkuljettajaksi.

Faktian järjestämällä kurssilla Forssassa käytiin keskustelua niin liitosta kuin YTK:stakin, lähinnä työehtojen ja palkkauksen yhteydessä.

– Muutama tyyppi liittyi ihan vain kun kerroin, että tornikuskit ovat suht tiivis ja hyvin järjestäytyneet Rakennusliiton porukka. Yksi kurssikaveri oli hiljainen ison rakennusliikkeen työntekijä. Jossain kohtaa, kun kurssia oli mennyt pari kuukautta, minulle kävi ilmi, että hän kuului Loimaan kassaan. Aloin kettuilla aiheesta, ja sitten siitä tuli ihan normaalia läppää aina kun keskustelu sivusi työehtoja tai muuta, tyyliin ”Onko sulla ongelmia työpaikalla? No, soita apua sieltä Loimaan kassasta”. Arvaat mihin kaveri sitten päätyi liittymään. ■

Työelämän asianajaja

Vertaa, mitä etuja ammattiliitto tarjoaa pelkän työttömyyskassan lisäksi

	Ammattiliitto ja työttömyyskassa	Työttömyyskassa
Neuvottelee puolestasi alan palkka- ja työehdot.	KYLLÄ	EI
Auttaa ja neuvoo työhösi liittyvissä pulmissa.	KYLLÄ	EI
Antaa maksutonta oikeusapua työpaikan ongelmissa.	KYLLÄ	EI
Valvoo luottamusmiehen kautta, että työpaikallasi noudatetaan sopimuksia.	KYLLÄ	EI
Pitää puoliasi, jos työpaikallasi suunnitellaan irtisanomisia.	KYLLÄ	EI
Tarjoaa koulutusta työelämän taitojen kehittämiseen.	KYLLÄ	EI
Neuvottelee työelämää, työttömyysturvaa ja sosiaaliturvaa koskevasta lainsäädännöstä.	KYLLÄ	EI
Maksaa sinulle työttömyyskorvausta.	KYLLÄ	KYLLÄ

Lähde: SAK

Miksi Loimaan kassasta kannattaa erota?

YTK on pelkkä työttömyyskassa, kun ammattiliitot valvovat työntekijöiden etuja laajasti.

Lakimiespalveluja voi ostaa lisämaksusta, mutta tämä palvelu on ostettu ulkopuolelta Lähi-Tapiolasta, joka ei takaa työntekijälle edes minimiturvaa riitapauksien sattuessa.

Usein ay-liikkeessä riitapauksia ei tarvitse viedä kuluttaviin oikeuskäsittelyihin, koska työpaikoilla luottamusmiehet ehkäisevät riitapauksien synnyn jo etukäteen.

Hyvin toimeentulevat saavat ansiosidonnaista paljon enemmän kuin pientä palkkaa saavat osa-aikaiset työntekijät, vaikka YTK perii heiltä saman vuosimaksun.

YTK:n pohjimmainen tarkoitus on tuhota työntekijöiden turva tulevaisuudessa. Kun työntekijöillä ei ole enää turvaa, voidaan lähteä heikentämään työntekijöiden työsuhteturvaa.

Lähde: Sähköliiton järjestö-asiantuntija Ari Wigelius

Zsar Outlet Villageen tulee useita myymälärakennuksia. Välikadut pidetään maalämmöllä sulana talvikelissä.

Vaalimaan ostoskylällä tiukka a

Vaalimaan raja-aseman kupeelle tehdään tavallista isompaa turistirsää.

Jukka Nissinen

Mittakirvesmies **Kauno Peltonen** vertailee John Nurmisen vanhan varastohallin konttorissa piirustuksia ja juuri tulleet muutoksia Zsar Outlet Village-kauppakeskuksen työmaalle.

– Olen sopinut suunnittelijan kanssa, että muutokset tulevat suoraan minulle.

Piirustuksissa on nykyään paljon huolimattomasta kopioinnista johtuvia virheitä, jotka on helpompi korjata suoraan suunnittelijan kanssa kuin varsinaisen työnjohdon kautta kierrättämällä. Kaikilta säästyy aikaa ja vaivaa.

Peltonen on tullut tontille tammikuun puolivälissä ja valmista pitäisi olla marraskuun lopulla.

– Aikataulu on aivan hirveä.

Zsar Outletia rakentaa parhaillaan 60 työntekijää. SSR:n kirjoilla työmaalla on 7 rakentajaa.

– Tämä on käytännössä hallirakentamista, paljon pultteja teräspilariden takia ja paroc-seiniä.

SSR:n saamaan urakkaan kuuluvat anturat, sokkelit ja paljaat seinät. Havainnekuvista päätellen loppusilaukseen kuuluu melkoinen määrä styroksia ja rappausta, jotta outlet-taivaan ulkoasu miellyttää mahdollisimman paljon mahdollisia valutankuluttajia.

Uusi firma, vanhat työkaverit

Peltonen oli ennen SSR:lle tuloaan Lemminkäisen palkkalistoilla 22 vuotta. Peltoselle tuli 2,5 vuotta sitten puhelinsoitto, joka sai vaihtamaan verokortin säilytyspaikkaa.

– Minut ostettiin Lemminkäiseltä SSR:lle. Se on sama, mitä haalereissa lukee. Eurot ratkaisevat.

Firman vaihtaminen oli helppoa, sillä SSR:llä odottivat tutut työkave-

Merkit kohdilleen ja pulttikehikko paikoilleen. Kauno Peltosella riittää mitattavaa Zsar Outlet Villagen työmaalla

Zsar Outlet Village

KAUPPAKESKUS Zsar Outlet Villagen rakennustyöt aloitettiin tammikuussa. Ostoskylä on tarkoitus avata joulukuussa. Vaalimaalle rakennettavan ostoskylän pääura-koitsija on lahtelainen Salpausselän Rakentajat Oy.

Zsar Outletin ykkösvaiheen budjetti on noin 35 miljoonaa euroa. Hankkeen takana on suomalaiset sijoittajat. Outlet-myymlöiden lisäksi ostoskylään tulee ravintola- ja kahvilapalveluita. Outlet-kylä lämmitetään maalämmöllä, joka pitää myös kauppakujat sulana.

pari viikkoa, silloinkin omasta pyynnöstä Lapin reissun takia. Viimeinen Kotkan alueen lamakausi meni sopivasti ohi Kotkan Osuuspankin työmaalla.

Mittakirvesmiehen töitä Peltonen on tehnyt parikymmentä vuotta. Takymetri on ollut kaverina työmailla 15 vuoden ajan. Mittamiehellä tahtoo olla aina pieni kiire päällä.

- Joku on sanonut, että mittaminen on stressaavaa. Se on mitattava vaan, Peltonen kuittaa turhat työpaineet.

Sairausajan palkat paranivat hieman

Peltonen on tyytyväinen tettiin tullesiin tekstimuutoksiin.

- Sairausajan karenssipäivän poistuminen oli hyvä homma.

Sairausajan palkkaleikkurin loivennus helpottaa myös toimeentuloa.

- Aikaisemmin sairausajan palkka määräytyi tessin nelosryhmän mukaan, nyt pääsemme vähän lähemmäksi käytännön palkkaa.

Palkankorotuksissa päästiin Peltonen mielestä ihan tyydyttävälle tasolle. Enempää ei olisi saanut ilman kovaa tappelua.

- Saimme pidettyä pekkaset eikä mitakaan heikennyksiä tullut.

Kauno Peltonen metsästää aktiivisesti ja Rakentajahaukutkin ovat tulleet tutuksi. Paras sijoitus kisoissa on ollut hopeapokaali.

- Kurikassa tulimme toiseksi. Voitto hävittiin silloin sen takia, että haukkumatkasta jäi puuttumaan 250 metriä. Erän jälkeen Palokallion Roni haukkui vielä 15 tuntia.

Roni antaa tasoitusta muille koirille, sillä se ei tule kutsumalla kesken hirvenhaukun ohjaajan luo. Pisin haukku on kestänyt 32 tuntia.

- Viime syksynä ammuin 3 paukkaa ja sain 3 hirveä. Olen ampunut reilut 50 hirveä. ■

ikataulu

rit, jotka olivat jo aikaisemmin siirtyneet SSR:n leipiin.

- Olemme esimerkiksi **Laakosen Jounin** kanssa olleet samoilla työmailla 18-vuotiaista lähtien. **Kalevi Turpeinen** ja **Jyrki Pohjola** kuuluvat myös meidän vanhempien ammattilaisten rinkiin. Meillä on härski huumori, sillä tavalla jaksamme töissä. Se on tämän homman suola, Peltonen sanoo.

Työntekijöiden lisäksi SSR:n mestarit ovat tulleet tutuiksi jo edeltäneissä rakennusyhtiöissä.

- Lemminkäiselläkin olisi riittänyt töitä, mutta niiden takia olisi joutunut lähtemään Elimäelle ja Kouvolaan asti, Haminan Pyhällössä asuva Peltonen kertoo.

Ensimmäinen vakituinen työpaikka Peltoselle järjestyi vuonna 1979 Juhani Pousi Oy:stä. Peltonen on ollut koko ikänsä unelma-ammattissaan.

- Sanoin jo pienenä poikana, että minusta tulee timpuri. Teen näitä hommia niin pitkään kuin tuntuu mukavalta. En ole vielä katunut ammatinvalintaa.

Töitäkin on riittänyt jatkuvasti. Peltonen on ollut työttömänä vain

#RLkoulutus
Rakennusliitto

Syksyn ensimmäiset kurssit

LUOTTAMUSHENKILÖKOULUTUSTA

10.-11.9. Yhteismieskoulutus, Helsinki

10.-12.9. Luottamushenkilöiden peruskurssi, osa 1, Helsinki

1.-2.10. Luottamushenkilöiden peruskurssi, osa 2, Helsinki

Hakemukset viimeistään 17.8.2018

24.-26.9. Luottamushenkilöiden jatkokurssi, osa 1, Vantaa

22.-24.10. Luottamushenkilöiden jatkokurssi, osa 2, Vantaa

Hakemukset viimeistään 31.8.2018

JÄRJESTÖKOULUTUSTA

29.-30.9. Toimiva ammattiosasto, Oulu

Hakemukset viimeistään 7.9.2018

Hyvää kesää!

TSEKKA KOULUTUSTARJONTA

rakennusliitto.fi/koulutus

KYSY KOULUTUKSISTA

koulutus@rakennusliitto.fi

puh. 020 774 3076

SEURAA SOMESSA

#RLkoulutus

Työmaan suurin vasara. –Tätä minä käytän pienenkin naulan lyömiseen, Jarmo Kaunisto sanoo.

Koolla on väliä

Riihimäen Uramossa kohoaa uusi pränikkä koulurakennus, jonka yhteyteen myös päiväkodin väki saa omat tilansa.

Eeva Vänskä

Forssalainen kirvesmies **Jarmo Kaunisto** aloitti uransa kuulun Finlaysonin tehtaan saleissa.

– Menin hommiin Finlaysonille korjausporukkaan vuoden 1974, ensin kehräämään ja sitten tehtaan puolelle. Korjaushommien lisäksi remontoitiin työntekijöiden asuntoja. En ollut kuin 16-vuotias. Sen jälkeen matkan varrella on ollut monia työnantajia, Jatkeella olen ollut vuodesta 2015.

Kaunisto sai oppinsa **Sipilän Jaakolta**, jo edesmenneeltä mestaritimpurilta, joka työskenteli Finlaysonilla.

– Silloin ei koulu maittanut, töihin piti päästä suoraan. Siihen aikaan hommia riitti.

Jarmo Kaunisto laskeskelee, että yli 40 vuoden työuran aikana työttömyysjaksoja ei yhteenlaskettuna ole vuotta pidempään.

– Vielä 1980-luvulla oli Forssan seudullakin töitä. Töitä etsittiin aina sieltä, mistä niitä sai.

Hän on syntynään Tammelasta, mutta kotiutunut Forssaan ja kutsuaikin saa forssalaiseksi. Tätä nykyä työt ovat ympäristökunnissa: Hämeenlinnassa tai niin kuin nyt, Riihimäellä.

– Tämä nyt on ihan inhimillistä, että käy täällä Uramossa töissä, työmatkaa on 70 kilometriä sivu. Joskus kun Helsingin suunnalla kuljettiin, niin matkan lisäksi piti kestää ruuhkat.

Uramon koulun työmaa käynnistyi vuoden 2017 syyskuussa ja töiden kaavailaan päättyvän vuoden 2019 toukokuussa.

– Kai sitä jo jotakin tietää alasta. Ensi kuussa tulee 60 vuotta täyteen.

Mukana on pysynyt monia läpeensä tuttuja työkavereita, kuten samaa ikäluokkaa oleva **Janne Pylkkönen**, joka toimii Uramossa vastaavana mestarina.

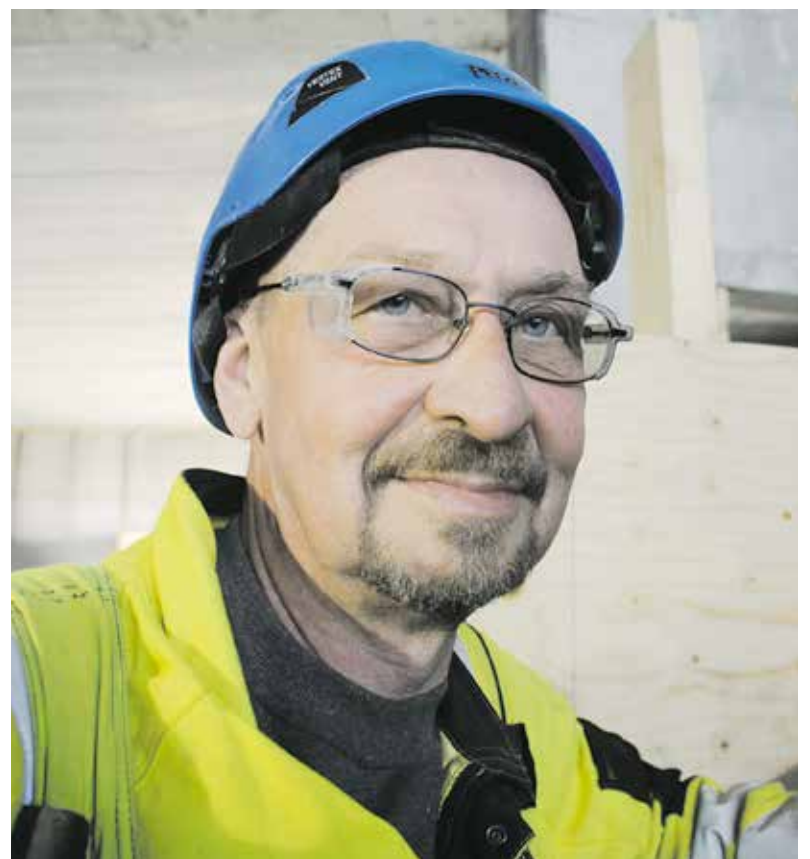
– Samoilla työmailla on monien tuttujen kanssa tullut töitä tehtyä. Itse olen aina viihtynyt porukassa, olen kai sillä tavalla ekstrovertti.

Ulospäinsuuntautuneisuudesta on hyötyä myös ammattiosastohommissa.

– Toimin ensimmäistä vuotta Forssan osaston puheenjohtajana, mutta sitä ennen olen ollut pitkään varapuheenjohtajana ja osaston hallituksessa niin kauan kuin muistan.

Paljon omaa työtä

Kaunisto miettii, että ilmapiiri tunnetaan koventuneen ja työ muuttuneen

Kirvesmies Jarmo Kaunisto kertoo, että Uramon koulun työmaalla on paljon tuttuja kasvoja, joiden kanssa on paikittu hommia ennenkin.

kiireisemmäksi. Uran aikana moni asia on muuttunut materiaaleista lähtien.

– Tällä työmaalla meillä on 12 omaa Jatkeen miestä, mikä on sikäli ihmeellistä, että yleensä kohteessa on ehkä vain pari omaa miestä ja loput aliurakoitsijoiden työntekijöitä. Esimerkiksi rakennuksen runko myydään useimmiten paloina eri tahoille tehtäväksi, nyt on paljon omaa työtä.

Kuusi timpuria ja apumiehet tekevät puusta kaiken tarvittavan uuteen koulurakennukseen. **Mika Andersson** auttaa Jarmo Kaunistoa portaiden teossa.

– Jarmo on sellainen papa-hahmo täällä työmaalla, seniori, jolta voi mennä aina kysymään, jos on jotain epäselvää. Vastauksia kyllä tulee.

Leveät ja komeat askelmat kohoavat ylöspäin, sivuille hahmottuu jo yksityiskohtia. Jarmo Kaunisto selvittää työjärjestystä.

– Ensinnäkin aulaportaiden reunat ja laidoitukset. Väliin tuli pohja, minkä jälkeen raudoitin kaiteet. Sisäpuolelle tein molemmin puolin tuplaluotit, ja kaiteet on nyt valettu.

Seuraavaksi siis valmistuvat itse askelmat. Sivujen juuressa tulevat loistamaan upotetut ledivalot. Toista reunaa koristaa pari mini-ikkunaa.

– Tykkään erityisesti betonilaidoitus- ja laidoitusten teosta, en osaa sitä sen paremmin selittää, se vaan on mukavaa hommaa. On pientä haastetta, ja joutuu funtsimaan, miten työn tekee.

– Joskus teen myös pienempiä raudoituksia, vaikka mielellään tekisi tietysti pelkästään kirvesmiehen töitä.

Toisaalta Kaunisto on uransa aikana myös asentanut elementtejä, tehnyt väliseiniä ja vesikattotöitä. Mikä siinä laidoitusten teossa on se haaste, josta pidät?

– Kun joutuu miettimään, miten muotin tekee, että siitä tulee sellainen kuin on suunniteltu. Ja että muotti ylipäänsä kestä, siinä on kuitenkin kova paine.

Suuri on kaunista

Kauniston vasarassa on pitkä varsi ja vaikuttavasti painoa.

– Kyllähän se painaa, mutta en minä osaa ilmankaan olla. Tämä on työmaan suurin vasara, olen mitannut. Annan vasaran lyödä naulan, en käden. Siinä tarvitsee sitten vain osua, ei muuta.

Jarmo Kaunisto sanoo, että timpurin töissä kannattaa miettiä toisenkin kerran, että ei tarvitse tehdä uudestaan.

– Kun on työkavereita, voi funtsata heidän kanssa yhdessä, että mikä olisi helpoin tapa tehdä homma valmiiksi.

Mitä helpommin saa tehtyä, niin sitä parempi?

– Niin, ei kannata mennä perse edellä puuhun, ettei tule häiritä jatkotöiden kannalta.

Kaunisto miettii, miten hän jäi 16-vuotiaana valitsemalleen polulle.

– Sille tielle jäätin, mihin lähettiin. En minä tiedä mikä tässä työssä on parasta, onko tässä iässä nyt enää mikään hyvä.

Naurut päälle, mutta vitsissä on ehkä totuuden hitunen?

– Pitää olla kiitollinen siitä, että on näinkin hyvässä kunnossa säilynyt. Työ kun ei ole kevyimmästä päästä, työasennot voivat olla hankalia ja kelitkin välillä haastavia. Kovilla pakkasilla ei pääse hommiin ollenkaan. Hellekin käy voimille, silloin pitää vaan muistaa juoda riittävästi.

– Vaikka en minä kyllä mihinkään sisätöihin, vaikka sinne tehtäisiin, olisi halunnut jäädä. Mieluummin teen ulkoilmassa töitä.

Jarmo Kaunisto kertoo, että olkapäissä on kulumaa, ja siteitä revennyt.

– Joku rykäisy on tullut työmaalla ja siinä se on mennyt. Lääkäri käski voimistella, tähän kun ei leikkaus välttämättä auta, kun se voi mennä uudestaan.

Kädet kuitenkin toimivat, eikä särkyliääkkeitäkään kulu, joten asiat ovat kohtuullisen hyvin.

– Meilläkin täällä taitaa porukka olla viidenkymppien korvissa, vain muutama nuorempi kaveri. Kyllä tämä rakennusala on ukkoutumaan päin, nuoria pitäisi saada enemmän oppiin.

Työpäivän ratot

Jarmo Kauniston työpäivä alkaa kello 7 ja jatkuu puoli neljään.

– Yhdeksän aikaan kahvitellaan, päivällä pidetään puolen tunnin ruokapaussi ja iltapäivällä juodaan taas kaffeet.

Kaunisto käy työmaan lähellä sijaitsevilla ruokapaikoissa, tällä työmaalla se on suuri huoltoasema.

– Jotkut pitävät mukana eväitäkin, mutta minä en ole siihen lähtenyt.

Onko mitään sellaista, mikä harmittaisi tai ottaisi päähän?

– Ehkä pitkät työmatkat, paljon on joutunut kulkemaan pitkää matkaa. Helposti on tullut parisataa kilometriä päivässä töiden päälle. Mutta rakennusala on sellainen, töitä ei ole välttämättä ihan vieressä.

Kaunisto harmittelee sitä, että kaikille nuorille ei löydy töitä. Samaa aikaan rakennusala kaipaisi uusia tekijöitä. Mikä merkitys työlle on sinulle omassa elämässä?

– Työ on tietysti leipä, siitä se on kiinni. Mutta olen minä luonteeltakin sellainen, että töitä pitää tehdä. Toisaalta, kyllä minä osaan jäädä eläkkeelle heti, kun sen aika tulee muutaman vuoden päästä.

Mitä aiot tehdä silloin?

– Ottaa rennommin ja viettää aikaa lastenlasten kanssa. Kyllä sitä itse keksii tekemistä ja harrastuksia, kuten mökkeilyä.

Ay-toiminta on kuulunut elämään työuran rinnalla.

– Kun tulin Forssan osastoon, se täytti 50 vuotta, ja tänä vuonna tulee täyteen 80 vuotta. 10 vuotta sitten juhlimme isosti, nyt ei ole isoja juhlia tiedossa. Nykyään ei ihan joka paikkaan enää ehdi tai jaksa lähteä, vaikka paljon mielenkiintoista tekemistä olisi koko ajan.

Jarmo Kaunisto sanoo, että jos jonkun viisauden voi välittää nuorille polvelle, niin sen, että liittykää liittoon.

Mika Andersson raudoittaa portaita, joiden teko jatkuu ainakin vielä pari päivää vapun yli.

– Sitä ei aina ymmärretä, että mistä työntekijän edut tulevat: ne on ammattiyhdistysliike neuvotellut. Kun purnataan ay-maksuja, niin kannattaa muistaa, että jäsenmaksulle saa vastinetta, kun on tuki takana kaikissa tilanteissa.

Kaunisto arvostelee kaavailuja helpottaa irtisanomista nykyisestä.

– Irtisanominen on jo nyt Suomessa liian helppoa. Irtisanomisten helpottaminen on huono juttu varsinkin nuorille, tässä on vaarana pärstäkerroinirtisanominen.

Mitä arvostat elämässä, työn lisäksi?

– Tietysti perhettä, vaimoa ja lapsia, joita on 4. Lapsenlapsia 6. Jälkikasvusta poika ja yksi tyttäristä työskentelee tai on työskennellyt rakennuksilla. ■

RAKENNUSMITTAUKSEN OPINNOT 5.11.18 – 24.5.19

Opinnot soveltuvat kaikille rakennusalan työkokemusta omaaville.

KOULUTUKSEN HINTA: 695 €

LISÄTIETOJA:
Jan Nordström 040 504 3061
tai jan.nordstrom@kio.fi

ILMOITTAUTUMISET 12.10. MENNESSÄ:
www.kio.fi/ammattillinen_koulutus

KOTORANNANTIE 49, 05250 KILJAVA (NURMIJÄRVI)
P 09 276251 www.kio.fi, kurssit@kio.fi

Syttyvät nesteet ja niiden höyryt, kaasut aerosolit ja kiinteät aineet. Esimerkiksi nestekaasupullot ja aerosolit, joiden ponneaineena on nestekaasu.

Kemikaalit, jotka ovat välittömästi myrkyllisiä suun, ihon tai hengitysteiden kautta. Tällä merkillä varustetut kemikaalit voivat olla välittömästi tappavia. Esim. metanoli ja torjunta-aineet.

Kemikaalit (kaasut, nesteet ja kiinteät aineet), jotka aiheuttavat toisen materiaalin palamisen tai myötävaikuttavat siihen.

Rakentaja altistuu monenlaisille kemikaaleille

Kansainvälinen kampanja kannustaa tunnistamaan ja hallitsemaan kemiallisten tekijöiden riskejä työpaikoilla.

Johanna Hellsten

Toukokuun alkupuolella kokoontui Tiedekeskus Heureka monipäinen asiantuntijajoukko käynnistämään Euroopan laajuista kampanjaa *Terveellinen työ – Tunnista ja hallitse kemialliset tekijät*. Suomessa kampanjaa koordinoi sosiaali- ja terveysministeriö ja siinä ovat mukana myös alan ammattijärjestöt, Työterveyslaitos ja Työturvallisuuskeskus.

Rakennusalan kannalta kampanja on olennainen, sillä suurimmat riskit kemialliselle altistumiselle eivät ole kemianteollisuuden alan yrityksissä, sillä niissä riskit tunnetaan jo hyvin ja niiltä osataan suojautua, vaan sellaisilla aloilla, joilla käytetään kemikaaleja satunnaisesti tai vain yhtenä osana työtä. Tällaisia aloja ovat rakennusala, sosiaali- ja terveysala, kaupanala, majoitus- ja ravitsemusala sekä kiinteistöjen kunnossapito.

Työntekijät tarvitsevat tietoa

– Vuonna 2017 kaikki Suomen työsuojelun vastualueet tarkastivat kemiallisia tekijöitä 8 000 tarkastuksella, Etelä-Suomen Avin työsuojelun vastualueen ylitarkastaja **Satu Auno** kertoi.

Näissä tarkastuksissa kemiallisten riskien arviointi oli kunnossa 73 prosentissa työpaikoista. Kemikaaliluettelot (68%), käyttöturvallisuustiedotteet (75%), henkilösuojainten tarpeen arviointi (90%), henkilösuojainten käyttö (66%), kemikaalien päällysmarkinnat (85%) ja erityistä vaaraa aiheuttavassa työssä tehtävä terveystarkastus (89%)

– Henkilösuojainten käytön aste on edelleenkin heikko, Auno kommentoi.

Avi antoi pienistä puutteista yhteensä 6 000 toimintaohjetta, vakavammista puutteista 450 kehotusta ja hallinnolliseen prosessiin päätyi

80 tapausta, joissa velvoittavaa kehotusta ei ollut noudatettu. Kehotus on toimintaohjetta järeämpi puuttumiskeino ja tarkastajat käyvät työpaikalla katsomassa, onko asia korjattu.

– Tarkastuksilla muun muassa huomattiin, että huolto- ja kunnossapidon osalta kemikaalit jäävät riskiarvioinneissa vähemmälle huomiolle. Käyttöturvallisuustiedotteet puuttuvat, eikä niitä ole työntekijän saatavilla tai ne ovat englanninkielisiä, Auno kuvaa.

Tarkastuksissa kävi myös ilmi, etteivät työntekijät tiedosta kemikaalien vaaroja, joten henkilösuojaimet jäävät helposti käyttämättä, vaikka niitä olisikin saatavilla.

– Työntekijöitä pitäisi informoida riskeistä. Kun joku selittää, miten pahasti voi käydä, ihmiset käyttävät suojaimia. Olisi hyvä, ettei kaikkea tarvitsisi oppia kantapäähän kautta.

Koko maan avit järjestävät viikolla 41 valtakunnallisen kemialliset vaaratekijät tarkastusviikon, jonka aikana 40 työsuojelutarkastajaa ympäri Suomen käy läpi noin 350 tarkastuskohdetta.

– Kohteena ovat teollisuus se-

kä auto- ja moottoripyöräkorjaukset. Sellaiset pienemmät työpaikat, joissa kemialliset aineet eivät ole osa ydinprosessia. Siellä tietoisuus kemikaalien riskeistä on heikompi, Auno sanoi.

Korjausrakentamisessa on riskinsä

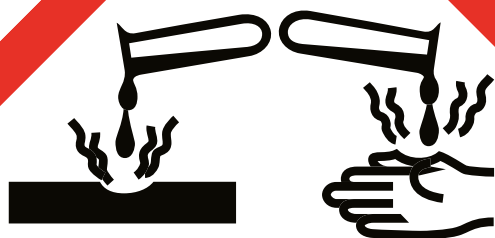
– Usein kuulee väitteen, että ei suomalaisilla työpaikoilla ole kemikaalialtistumista. Me työhygieenikot olemme eri mieltä, vanhempi asiantuntija **Beatrice Bäck** Työterveyslaitokselta totesi.

Useassa tutkimuksessa on todettu, että työpaikoilla altistutaan kemikaaleille. Bäckin mukaan rakennusala pääsee listauksessa viiden ”parhaan” joukkoon altistumisriskinsä vuoksi.

– Yksi osasy syy tähän on se, että nykyään tehdään paljon korjausrakentamista, 1980-lähtien sen määrä on kaksinkertaistunut. Tämä on myös lisännyt ammattitautien määrää rakennusalaalla, kuten keuhkosairauksia ja jopa keuhkosityöpää, Bäck sanoi.

Bäckin mukaan ammattitaudit aiheuttavat noin 100 miljoona eu-

Kemikaalit, jotka syövyttävät ihoa, aiheuttavat vakavia silmävaurioita tai syövyttävät metallia. Esim. viemäriaukaisuaine, ammoniakki.

Kemikaalit, jotka aiheuttavat pitkäaikaisia vaikutuksia, kuten syöpää, perimävaurioita ja hedelmällisyyden heikentymistä tai sikiövaurioita. Esimerkiksi tärpähti, selluloosaohenne ja bensiini.

Kemikaalit, jotka aiheuttavat iho- ja silmä-ärsytystä, allergisia ihoreaktioita, hengitysteiden ärsytystä, välitöntä myrkyllisyyttä, uneliaisuutta ja huimausta. Rakennusalalla esim. eräät liimat.

ron kustannukset vuosittain ja siitä monta miljoonaa menee rakennusalan piikkiin.

Mitä altisteita rakentamisessa sitten on? Betoni-, kvartsi- ja puupöly, liuottimet, mineraalikuidut, asbesti, hitsausuurut ja muovikemikaalit kuten esimerkiksi epoksi.

– Kun näiden aineiden riskit saadaan hallintaan, olemme jo voiton puolella, Bäck sanoo.

Bäck uskoo yksinkertaistamiseen.

– Olen kouluttanut paljon työterveyshuoltoa, yritysjohtoa ja turvallisuusporukkaa ja heillekin kemikaalit ovat haaste. Mutta jos niistä pystyy puhumaan yksinkertaisesti, löytyy ongelmiin kyllä ratkaisuja. Pian he ovat yhtä kiinnostuneita kemikaaleista kuin me työhygieenikotkin.

Yhtenä tärkeänä asiana Bäck pitää myynti- ja käyttöpakkausten varoitusmerkkien tunnistamista.

– Ei ole mitenkään itsestään selvää, että kaikki tunnistavat ne, eli pitää mennä asian yksinkertaistamisessa alkuun asti ja opettaa ja opetella merkinnät. Kaikki ymmärtävät, että räjähtävä ihminen -merkki tarkoittaa vaaraa, mutta esimerkiksi huuto-merkkiin ei reagoida, vaikka se voi tarkoittaa esimerkiksi liuotinaiteita.

Toinen tärkeä asia Bäckin mukaan on, että vastuullisten työnjohtajien ja muiden esimiesten on ymmärrettävä käyttöturvallisuustiedotteiden sisältö ja pystyttävä kommunikoidaan se yksinkertaisessa ja tiivistetyssä muodossa työn tekijöille.

– Myös sisäänostajien ja suunnittelijoiden tulisi ymmärtää kemi-

kaalien riskit, sillä heidän pitää pystyä vertailemaan eri tuotteita keskenään.

Suojautuminen kuntoon

Rakennusalalla erityisesti niin sanottu monialtistuminen on yleistä.

– Siinä altistutaan ei vain yhdelle, vaan useille erilaisille kemikaaleille. Vierekkäin tekee useampi porukka töitä erilaisilla kemikaaleilla, Bäck sanoo.

Kemikaaleilta suojautuminen erilaisin henkilösuojaimin onkin ensiarvoisen tärkeää.

– Kyse ei ole vain hengityselinten suojaamisesta. On tärkeää, että kontaminaatiota ei tapahdu ihon kautta. Rapatessa ei siis saa roiskua herkistäviä aineita paljaalle iholle. Työvaatteiden olisi myös pystyttävä melko puhtaina, mutta toki niiden pitää kestää kemiallisia aineita, Bäck toteaa.

Jos iholle roiskuu jotain, mitä ei pitäisi, on iho pestävä välittömästi. Tutkimuksissa on huomattu, että ranteita ei suojata kunnolla, joten paljas iho voi joutua kosketuksiin kemikaalien kanssa.

Myös monet suojahansikasmateriaalit olivat vääränlaisia, eivätkö ne suojaa riittävästi kaikilta kemikaaleilta. Hansikkaiden pakkauksesta pitäisi löytyä kemikaalialtistuksen tunnus suojausmerkinnöistä.

– Pitää muistaa, että suojaus ei poista vaarallista altistetta. Suojavälineet pitää puhdistaa ja niitä pitää huoltaa. Rakennustyömailla on aivan liikaa olosuhteita, joissa työntekijä ei voi sitä tehdä, Bäck sanoo. ■

Faktat:

Kemialliset altisteet rakennustyössä

Kvartsipöly: Hiekkapuhallusta ja hiontaa tehdään useilla työpaikoilla kvartsipitoisilla aineilla. Rakennustyössä altistuvat erityisesti betonityöntekijät, muurarit, rapparit, apumiehet ja siivoojat

Teolliset mineraalikuidut: Kivi-, vuori- ja kuonavilla sisältävät piidioksidia 40–50 % sekä vaihtelevia määriä kalsium-, magnesium- ja alumiinioksidia. Altistumisen taso 1 kuitua/cm³ ylittyy vain erikoistilanteissa, kuten puhallusvillan käytössä.

Puupöly: Rakennuksilla arvioidaan ammattinimikkeen perusteella altistuvan puupölylle noin 17 000 työntekijää. Työntekijäryhmiä ovat mm. rakennuskirvesmiehet, puusepät sekä parketti- ja kalusteasentajat. Altistumistaso on korkea: noin 2 500 työntekijän arvioidaan altistuvan puupölypitoisuudelle yli 5 mg/m³.

Orgaaniset liuottimet: Rakennusalalla noin 70–74 % käytetyistä maaleista ja lakoista on nykyisin vesiohenteisia. Rakennusalan maalareista noin 20 % ilmoitti käyttävänsä liuotinmaaleja päivittäin vuonna 2000.

Akrylaatit ja metakrylaatit: Putkityöntekijät altistuvat työssään metakrylaattipitoisille ruuvilukitteille (anaerobisia metalliliimoja).

Epoksihartsit, reaktiiviset ohenteet ja kovettimet: Eniten altistutaan maalaus- ja talonrakennustyössä. Kaksikomponenttisia epoksimaaleja käytetään erityisesti betonipintojen maalaukseen.

Asbesti: Asbesti on ylivoimaisesti eniten ammattitaitteja aiheuttanut yksittäinen kemiallinen tekijä. Nykyään sille on Suomessa mahdollista altistua remonttikohdeissa.

Lähde: Työterveyslaitos

Asbesti tappaa edelleen tuhansia

European rakentajien keskusjärjestö EFBWW selvitti, minkälaisia kansallisia asbestirekistereitä Euroopassa on ja miten niitä käytetään.

Johanna Hellsten

Vaikka asbestin käyttö on kielletty koko EU:n alueella, on turha huokaista vielä helpotuksesta. Maailmanlaajuisesti asbestille altistuu arvioiden mukaan 125 miljoonaa työntekijää ja asbestin aiheuttamia kuolemia on vuodessa 110 000. Asbestia käytetään eniten Venäjällä, Kiinassa, Intiassa ja Kazakstanissa.

EU:ssa arvioidaan, että vuoteen 2024 mennessä EU-maissa asbesti tappaa 30 000 ihmistä. Iso-Britanniassa kuolemia on 5 000, Ranskassa 3 000 ja Saksassakin 1 500. Pohjoismaissa asbestikuolemia on vähemmän, sillä maat kielsivät asbestin käytön selkeästi aiemmin kuin suuret EU-maat. EU:n arvio on, että alueella kuolee vuoteen 2030 mennessä 500 000 ihmistä asbestin aiheuttamiin sairauksiin.

Suomessa vahvistettiin ammattitautiluokituksessa vuosina 2012, 2013 ja 2014 yhteensä 2016 asbestisairastunutta. Eniten sairastuneet kärsivät ei-hengenvaarallisista keuhkopussin kiinnikkeistä ja paksuuntumista. Asbestoosia, hengityselinten syöpää ja mesoteliomaa esiintyi vähemmän.

– Pelkkä asbestin kieltäminen ei

riitä, sillä rakentajat altistuvat edelleen asbestille saneeraustöissä. On tärkeää kerätä tietoa eri maiden asbestirekistereistä. Sitä kautta saadaan ammattiliitoille ja työntekijöille toimiva työkalu, jolla voidaan ennaltaehkäistä asbestin aiheuttamia työturvallisuusriskejä, EFBWW:n vanhempi neuvonantaja **Gerd Albracht** sanoo.

Asbestirekisterit syynissä

Euroopan maiden asbestirekistereitä selvitti EFBWW:lle saksalainen itsenäinen tutkimuslaitos Kooperationsstelle Hamburg IFE.

Tutkija **Isabella Banduch** Kooperationsstelle Hanburgista kertoo, että tavoitteena oli selvittää, mitä olemassa olevia asbestirekistereitä on, saada tietoa siitä, miten ja kuka rekistereihin pääsee käsiksi, tunnistaa vaihtoehtoisia menetelmiä asbestin tunnistamiseen sekä tehdä EU:lle toimenpide-suosituksia olemassa olevien rekisterien parantamiseksi sekä uusien rekistereiden perustamiseksi.

– Monessa Euroopan maassa asbestirekistereihin eivät pääse käsiksi ne yritykset ja työntekijät, jotka työskentelevät sellaisissa remonto-

tavissa kohteissa, jotka ovat rekistereissä, Banduch toteaa.

Ranskassa, Italiassa, Puolassa, Ruotsissa ja Iso-Britanniassa asbestin tunnistamisesta rakennuksessa on rakennuksen omistajalla. Asbestipurkutyön osaavaa konsulttia vaaditaan Belgiassa, Ranskassa, Kreikassa, Latviassa, Iso-Britanniassa, Maltalla ja Hollannissa.

Joissakin maissa asbestikartoitus on tehtävä aina tietyin ikäisissä rakennuksissa. Suomi kuuluu näihin maihin, kuten myös Ranska, Irlanti, Iso-Britannia ja Sveitsi. Suomessa rajavuosi on 1994.

Suomessa asbestipurkutyöhön tarvitaan työsuojeluviranomaisen lupa eli valtuutus. Valtuutus edellyttää, että hakija on pätevä tekemään asbestipurkutyötä ja hänellä on asianmukaiset laitteet ja varusteet.

– Pääosassa maita yritykset, jotka tekevät asbestipurkuja, tarvitsevat siihen oikeuttavan sertifikaatin, Banduch toteaa.

Suomessa aluehallintovirasto pitää yllä rekisteriä yrityksistä, jotka saavat tehdä asbestipurkua.

Kaikissa Euroopan unionin maissa purkuyrityksillä on velvollisuus kouluttaa työntekijät, jotka jou-

tuvat käsittelemään asbestia, sekä informoida kaikkia työmaan työntekijöitä työmaalla mahdollisesti olevasta asbestista. Suomessa on myös varmistettava, että työntekijöiden terveydentila sallii asbestinpurkutyön.

Pääosassa Euroopan maita työnantajan on myös huolehdittava siitä, että asbestia sisältävä jäte kerätään ja poistetaan työmaalta oikeanlaisissa suljetuissa astioissa. Astioiden merkinnöistä on käytävä selkeästi ilmi, että ne sisältävät asbestia. Bulgariassa ja Kroatiassa myös asbestia käsittelevät jätetyöt tarvitsevat erillisen sertifiointin.

Vain muutamissa maissa on määritelty, mihin mennessä asbesti pitää poistaa kokonaan rakennuksista. Belgiassa Flanderin osavaltio vaatii sitä vuoteen 2040 mennessä ja Puolassa vuoteen 2030 mennessä. Suomessa asbestin poistoa ei vaadita, vaan esimerkiksi kapselointi on sallittua. Sen kaltainen viivästetty asbestinpoisto (delayed removal) on sallittua kaikissa muissa maissa paitsi Tanskassa ja Liettuassa.

– Monessa EU-maassa ei ole olemassa kansallista strategiaa asbestinpoisto varten, Banduch kertoo. ■

Maanrakentajat ja ajoneuvonosturin kuljettajat kokoontuivat Lahdessa toukokuussa.

Maanrakentajien työtilanne on Lahdessa kohtuullinen

Johanna Hellsten

Lahden maa- ja vesirakentajien (os. 547) puheenjohtaja **Markku Leppänen** isännöi maanrakentajien ja ajoneuvonosturinkuljettajien kokoontumista Lahdessa kuukausittain lauantaina.

– Sanoisin, että maanrakentajien työtilanne on seudulla kohtuullinen, mutta ei huippuhvää, Leppänen toteaa.

Leppänen mukaan suurin työmaa alueella on tällä hetkellä Lahti Energian Kymijärvi III -biolaitoshanke, jossa 1970-luvulla rakennettu kivihiililaitos korvataan biomassaa hyödyntävällä biovoimalaitoksella.

– Se on todella iso projekti, jossa on paljon koneita eikä vain Lahden alueelta. Myös Lahden ohikulkutien työmaa työllistää paljon, Leppänen sanoo.

Leppänen itse työskentelee Tonttilan nosto- ja kuljetus Oy:n palveluksessa.

– Olen ollut yrityksessä jo aiemminkin töissä. Nyt tätä uutta kierrosta on kulunut vajaat 10 vuotta. Siinä välissä piti lähteä reissuhommiin, että riitti töitä. Nyt ei enää reissuomia oikein jaksaisi tehdä.

Yrityksessä ei ole luottamusmiestä.

– Kukaan porukasta ei ole suostunut siihen hommaan lähtemään. Isännätkin on vähän sellaisia jääriä. Asiat on silti saatu sovittua.

Osastossa kaivataan aktiiveja

Leppänen osastossa on noin 40 maksavaa jäsentä. Osasto painii samojen

hankaluuksien parissa kuin muutkin pienet osastot.

– Aktiivisia jäseniä tarvittaisiin lisää. Toki aktiivisuuteen vaikuttaa sekin, että maanrakentajista moni on reissuhommissa ulkomaita myöten. Lahden yleisosasto 066 on tarjonnut yhteistyötä, että jatkaisimme heidän alajaostonaan, mutta emme ole vielä lähteneet siihen.

Leppänen mukaan osasto on yrittänyt aktivoita porukkaa monenlaisilla tapahtumilla; on ollut muun muassa haulikkoammuntaa ja keilausta.

– Täällä on paljon pieniä firmoja, joissa on nuoria työntekijöitä. He vähän ajattelevat, että ei tarvitse olla liitossa vaan voivat sopia itse. He eivät muista, että siellä on kuitenkin meidän tekemämme sopimukset pohjalla, Leppänen miettii.

Maanrakentajien kokoontuminen osui lauantaille, kun juuri edellisen viikon lopulla Rakennusliitto ja Rakennusteollisuus olivat neuvottelleet kuumeisesti 2 päivää, päässeet sopuun, eikä työsulku alkanutkaan.

– Hyvä, että päästiin sopuun. Sopimus on myös parempi kuin aiemmat. Pitää olla ihan tyytyväinen, Leppänen toteaa.

Leppänen toivoisi sopimuksiin pieniä korjauksia, jotta erityisesti vuokramiehinä työskentelevät konekuskit pääsisivät enemmän urakan kimppeeseen.

– Siihen tarvittaisiin jonkinlaisia piiskaa, että he pääsisivät urakaporukoihin mukaan.

Työelämän huonontumisen lyhyt historia

Tilaisuuden pääpuhujaksi oli kutsuttu Rakennusliiton puheenjohtaja **Matti Harjuniemi**. Harjuniemi luki sellaiset madonluvut viimeisestä kolmesta vuodesta, että kuulijoita hirtti. Maan hallitus on keksinyt lukuisia tapoja heikentää työntekijän asemaa.

– Historiallisesti meikäläisen yhteiskunnan perusrunko on ollut se, että ay-liike on ollut monessa mukana. Viime vuodet maan johto on ollut muuttamassa tätä tilannetta, Harjuniemi toteaa.

Mitä 3 vuotta sitten tapahtui?

– Ensin hallitus vaati yhteiskuntasopimusta, jolla työvoimakustannuksia haluttiin alentaa 15 prosentilla. 5 prosenttia palkkoja alas, 5 prosenttia työaika lisäämällä ja 5 prosenttia paikallisella sopimisella. Vuonna 2016 tehty kiky-sopimus tuli, mutta se tuli lievempänä, kuin mitä hallitus tavoitteli, Harjuniemi kertoi.

– Vain me, AKT ja Suomen elintarviketyöläisten liitto SEL eivät pidäntäneet ilmaiseksi työaika, Harjuniemi jatkoi.

Vuonna 2015 hallitus uhkasi pakkolaeilla, elleivät työmarkkinaosapuolet saisi työvoiman hintaa alas.

– Se osoittautui käytännössä mahdottomaksi toteuttaa lainsäädännöllä, sillä pakkolait olisivat muun muassa rikkoneet ILO:n sopimuksia.

Vuonna 2017 tehtiin merkittävä muutos työttömyysturvaan.

Lahtelainen Markku Leppänen toivoisi lisää aktiivisia jäseniä osasto 547:n toimintaan.

– Ansiosidonnainen työttömyysturva supistui 100 päivällä ja siihen tuli 7 päivän karenssi. Vuonna 2018 tuli aktiivimalli, joka leikkaa työttömyyskorvausta 4,6 prosenttia ja aktiivimalli II on ollut suunnitteilla. Kun tuli poliittinen lakko, malli meni uudelleen suunnitteluun ja nyt näyttäisi siltä, että kakkosmalliin pantiin henkselit päälle, Harjuniemi arvioi.

Tällä hetkellä työsopimuslakiin halutaan tehdä muutoksia.

– Jos on alle 20 työntekijää, voitaisiin työntekijä potkia ilman kummempaa syytä ulos. Työsuhdeturva viettäisiin käytännössä pois. Ajatellaan, että on helpompi ottaa ihmisiä töihin, kun on helpompi potkia ne pois. Rakennusliitto on tästä sitä mieltä, että ei käy kuin Strömsössä.

Yhtenä uutuuutena on vielä tullut alle 30-vuotiaita koskeva ajatus siitä, että heidät voitaisiin palkata ilman perusteluja määräaikaaisesti.

– Ja tältä hallitukselta näitä tulee varmasti vielä lisää. ■

Uusi jättyhtiö kohosi kartelliraunioista

Alansa suurin aikoo rakentaa isosti. YIT hakee kasvua kaupungeista ja ulkomailta.

Teksti: Juha Salonen Kuva: Jukka Nissinen

Suomen rakennusmarkkinaan putkahti kuluvan vuoden helmikuussa todellinen jättipeluri, kun alan suurimpiin kuuluvat rakennusyhtiöt YIT ja Lemminkäinen yhdistivät voimansa.

Käytännössä yhdistyminen toteutettiin sulauttamalla Lemminkäinen YIT:hen. Kaupan mittakaava on poikkeuksellinen.

Uuden yhtiön lihakset kestävät vertailun minkä tahansa Suomessa toimivan rakennusyhtiön kanssa. YIT on vajaan 4 miljardin euron liikevaihdollaan monin verroin isompi kuin yksikään kilpailijansa. Yli

10 000 työntekijän jättyhtymä toimii 11 maassa.

– Tämä on todellinen jättyyritys. Seuraavaksi suurimman yhtiön liikevaihto on noin miljardi euroa, Rakennusteollisuuden pääekonomisti **Sami Pakarinen** vertaa.

Pelkkää suuruuden ekonomiaa yhdistyminen ei silti palvele. Taustalla vaikuttivat useat tekijät, jotka yhdessä johdattivat alan suurpelurit toistensa syliin.

Ratkaisevaa oli, että fuusio sementoi uuden yhtiön rakenteisiin selvän työnjaon. Lemminkäinen tuo mukanaan erityisesti maa- ja infra-

rakentamiseen sekä asfaltointiin liittyvän tietotaidon. Yhtiön väreissä on päällystetty teitä, rakennettu infraa ja porattu metrotunneleita.

YIT:n ydinosaamista on jo pitkään ollut toimitila- ja asuntotuotanto. Tämä erityisvahvuus on ollut myös yhtiön Akilleen kantapää. Suhdanteen hiipussa YIT:n liike-toiminta on ajoittain kyykännyt syvään.

Mutkaton fuusio?

Työntekijöiden kannalta suurfuusio voi sujua yllättävänkin mutkatomasti. Usein fuusioiden tarkoi-

tuksena on yhdistää kaksi yritystä ja veistellä niistä pörssikielellä ”entistä ketterämpi, kilpailukykyisempi ja nälkäisempi kokonaisuus”.

Käytännössä tämä tarkoittaa päällekkäisten toimintojen poistamista eli yt-neuvotteluja ja irtisanomisia.

Tässä tapauksessa tilanne on hieman toinen. Kun päällekkäisiä toimintoja on niukasti, paineet laajoihin yt-kierroksiin saattavat pysyä hallinnassa. Lisäksi erityisesti Lemminkäinen kävi läpi rajun saneerausohjelman jo ennen yhdistymistä.

Tosin YIT ilmoitti kuluvan vuo-

Helsingin Triplan työmaa on YIT-konsernin suurimpia rakennuskohteita.

den huhtikuussa 120 toimihenkilöä koskevista yt-neuvotteluista Suomessa. Ne olivat fuusion suoraa seurausta.

Irtisanomisten painopisteestä kertoo kuitenkin se, että neuvotteluiden ulkopuolelle jäivät työmaiden työntekijät ja toimihenkilöt.

Tasapainoa tarjontaan

Yhdistymisen merkittävänä vaikuttimena voi pitää entistä tasapainoisempaa palveluvalikoimaa. Tarjolla on teiden päällystämistä, silta- ja infrarakentamista, toimitila- ja asuntorakentamista noin neljänneksen osuuksin. Kun liiketoiminta painottuu usean kivijalan varaan, vastustuskyky matalasuhdanteen iskiessä on parempi.

Muitakin hyötyjä on. Fuusion myötä on syntynyt eräänlainen täyden palvelun tavaratalo, jolla on riit-

tävästi rahkeita toteuttaa myös suurten mittakaavojen hankkeita.

Tämä antaa etua esimerkiksi mitavista allianssi-hankkeista käytävissä tarjouskilpailuissa, jotka edellyttävät laaja-alaista ja monipuolista osaamista. On tuskin sattumaa, että uusi YIT on ilmoittanut painopistealueikseen kotimaan suuret kaupunkiseudut ja Pohjoismaat.

Näillä seuduilla rakentamisen suhdanne käy kuumana. Ja sinne myös erilaiset yhdyskuntarakentamisen suurhankkeet pääosin keskittyvät.

Viime vuoden lokakuussa YIT korjasi tililleen merkittävän erävoiton. Yhtiö valittiin yhdessä VR-Trackin kanssa toteuttamaan 275 miljoonan euron Raide Jokeri -hanketta. Parhaillaan YIT urakoi Keski-Pasilassa mittavaa Tripla-kaupakeskusta.

Uusi YIT haluaa urakoida ulkomailta.

Myös Lemminkäinen on huseerannut isoissa yhdyskuntaprojekteissa. Se on urakoinut muun muassa Länsimetron tunneli- ja maarakennustöissä. Nyt urakoista hankittu tietotaito on saman katon alla.

Fuusion taustalla voikin nähdä kaksi vääjäämätöntä kehityskulkua, joiden pohjalle uuden yhtiön pelisuunnitelma on rakennettu. Ensimmäinen liittyy alati kiihtyvään kaupungistumiseen ja kasvukeskuksia pyyhkivään voimakkaaseen muuttoaaltoon.

Kun kaupunkiseutujen väkimäärä kasvaa, kasvaa myös asunto- ja infrapalveluiden kysyntä. Pakarinen näkee tässä YIT:n pelin paikan.

Isoilla yrityksillä on laajemmin rahkeita kaupunkikehittämiseen. Ne pystyvät toteuttamaan laajoja kokonaisuuksia tiiviiseen kaupunkirakenteeseen ja arvioimaan yhdessä kaupunkien kanssa, missä ja miten rakentaminen parhaiten etenee.

Maalta kaupunkiin ja suuren maailmaan

YIT oli suurelta osin vetäytynyt maakuntien rakennusurakoista. Lemminkäisellä paikallisorganisaatio on vielä olemassa. Näille apajille ovat rynnistäneet maakuntien keskisraskaansarjan rakennusyritykset. Jalansijaa saatuaan ne ovat tunkeutuneet töiden perässä myös suurille kaupunkiseuduille ja kasvukeskuksiin, joten kilpailu rakennushankkeista uhkaa vain kiristyä.

– Keskisuuret yritykset ovat kasvaneet reilun 100 miljoonan liikevaihdosta 200–300 miljoonaan euroon. Tämä on vauhdittanut kilpailua. Siihen isojen yritysten on nyt jollakin tavalla vastattava, Pakarinen toteaa.

Kiristynyt kilpailu heijastui Lemminkäisen viimeisessä itsenäisessä tilinpäätöksessä vuonna 2016. Siinä yhtiön ydinosaamiseen kuuluvien maarakentamisen ja päällystämisen liikevaihdot laskivat 4:llä ja 7:llä prosentilla. Käytännössä tappiot olivat kymmeniä miljoonia euroja.

Kaukana ovat ajat, jolloin kartellisoituneet asvaltfirmat leipoivat urakkatarjouksiinsa jopa kymmenien prosenttien ylihintoja.

Iso YIT haluaa vallata lisää elintilaa Suomen rajojen ulkopuolelta. Erityisesti pohjoismaiset mutta myös Baltian rakennusmarkkinat kiinnostavat. Esimerkiksi Pohjoismaissa riehunut yhdyskuntarakentamisen buumi on poikunut rahakkaita suururakoita.

– Kun pyrkimyksenä on laajemminkin hakea uusia markkinoita Pohjois-Euroopasta, ei sinne ihan pienillä resursseilla voi lähteä. Sii-

nä sarjassa neljän miljardin yrityskin on vielä aika pieni, Pakarinen arvioi.

Palveluviennin arvioidaan osaltaan rauhoittavan suhdannevaihteluita. Markkina-alueiden suhdanteet kulkevat yleensä hieman eritahtiin ja tasoittavat näin toisiaan.

Talouden takapakit

Taloudelliset takaiskut ovat vielä molempien leirien tuoreessa muistissa. Erityisen kitkeriä muistoja markkinoiden äkkikäännöksistä on YIT:llä.

Yhtiö joutui vuonna 2013 iskeeseen taantuman kouriin takatasku valmiita asuntoja pursuillen. Kun erityisesti isojen asuntojen kauppa tyssäsi, joutui yhtiö hankkiutumaan eroon taseita rasittavasta asuntokannasta lähes läpihuutohintaan.

Kun Venäjän liiketoiminnotkin putosivat kiven lailla, oli soppa valmis. Nykyinen suhdannekäänne tulikin enemmän kuin sopivasti tukemaan uutta nousua.

Lemminkäisenkin talous ei kuluneella vuosikymmenellä ole ollut kaksisessa kunnossa. Vuosituhannen vaihteessa paljastuneen asvaltinkartellin jälkipyykki on maksanut asvaltfirmalle arviolta yli 100 miljoonaa euroa.

Vielä muutama vuosi sitten yhtiötä kuvattiin kriisipesäkkeeksi, mutta sen jälkeen toimintoja on karstuttu kovalla kädellä.

– Lemminkäinen on viime vuosien aikana tehnyt todella ison muutoksen alueellisissa rakenteissaan ja ajanut toimintojaan alas eri puolilla Suomea, Pakarinen kuvailee.

Lemminkäinen on myös saanut takaisin kartellisotkujen korvausmenettelyyn varaamiaan pääomia. Tämä on osaltaan helpottanut yhtiön taloudellista ahdinkoa.

Kaiken lisäksi YIT maksoi sulautetun Lemminkäisen osakkeista selvää ylihintoa. Pahis sai siis palkkansa.

Jo pelkästään imagollisista syistä sulautuminen YIT:n leipiin lienee Lemminkäisen kannalta oikea ratkaisu. Sen verran pikitahraa kartellihässäkällä on kilpeen jättänyt.

Vaikka sotku alkaa olla taakse jäänyttä elämää, ovat menneisyyden varjot pitkiä. Pelkästään kunnat katsovat hävinneensä kymmeniä miljoonia euroja kartellin korkeiksi hilaamien urakkatarjousten vuoksi.

Mielenkiintoista on, miten 2 yrityskulttuuria sulautuu ajan myötä toisiinsa. YIT on perinteisesti pitänyt riveissään osaajia, Lemminkäinen on hanakammin ulkoistanut urakoita alihankkijoilleen. Nähtäväksi jää, miten uusi suuryhtiö tulevaisuudessa menettelee. ■

Lakinaiset vastaavat

Rakennusliiton lakinaiset pureutuvat tällä palstalla jäsentemme visaisiin kysymyksiin joka toisessa Rakentajassa. Seuraavan kerran palsta ilmestyy elokuussa.

Määräaikainen työsuhteeni on päättymässä, eikä työnantaja jatka enää työsuhdettani. Epäilen työskentelyni päättyvän terveydentilani vuoksi, vaikka sillä ei ole vaikutusta työsuoritukseeni. Voiko työnantaja menetellä näin?

Määräaikainen työsuhte päättyy määräajan päätyttyä, eikä työnantajalla ole lähtökohtaisesti velvollisuutta työllistää työntekijää määräajan päätyttyä. Kuitenkin ilman perusteltua syytä tehtyä määräaikaista työ sopimusta, samoin kuin ilman perusteltua syytä tehtyjä toisiaan seuraavia määräaikaisia työ sopimuksia on pidettävä toistaiseksi voimassa olevina. Toistuvia määräaikaisia työ sopimuksia ei voi solmia silloin, kun työvoiman tarve on arvioitavissa pysyväksi. Todistustaakka määräaikaisuuden lainmukaisesta perusteesta on aina työnantajalla. Samoin työsuhte muuttuu toistaiseksi voimassa olevaksi, jos työnantaja sallii työntöen jatkua määräajan päätyttyä.

Työnantajan on kohdeltava työntekijöitään tasapuolisesti eikä määräaikaisissa työsuhteissa saa pelkästään työ sopimuksen kestoajan vuoksi soveltaa epäedullisempia työehtoja kuin muissa työsuhteissa. Yhdessä työnantajan lojaliteettivelvollisuuden kanssa tämä tarkoittaa sitä, että työnantajalla on tietyn asteinen velvollisuus oma-aloitteisesti selvittää määräaikaisuuden päättyessä se, onko työnantajalla tarjota muuta työtä työntekijälle.

Vaikka työnantajalla ei olisi työvoiman tarvetta välittömästi määräaikaisuuden loppuessa, tilannetta voidaan arvioida työ sopimuslaissa ja yhdenvertaisuuslaissa tarkoitettuna työhönottotilanteena. Työnantaja ei saa valita työntekijää avoimeen tehtävään syrjivän perustein. Mikäli voidaan olettaa, ettei sinulle ole tarjottu uutta työsuhdetta syrjivästä syystä, niin työnantajalla on velvollisuus näyttää uuden työntekijän valinnan perustuneen asiallisiin syihin.

Mikäli sinua on syrjitty, voit olla oikeutettu yhdenvertaisuuslain mukaan hyvitykseen. Työhönottotilanteissa hyvityskanne syrjinnästä on nostettava vuoden kuluessa siitä, kun sait tiedon valintapäätöksestä.

Missä ajassa työntekijän palkkasaatava vanhentuu työsuhteen aikana ja työsuhteen päättymisen jälkeen?

Palkkasaatavien vanhentumisajat ja vanhentumisen katkaisemistavat vaihtelevat saatavalajeittain. Alla on listattu yleisimmät tilanteet.

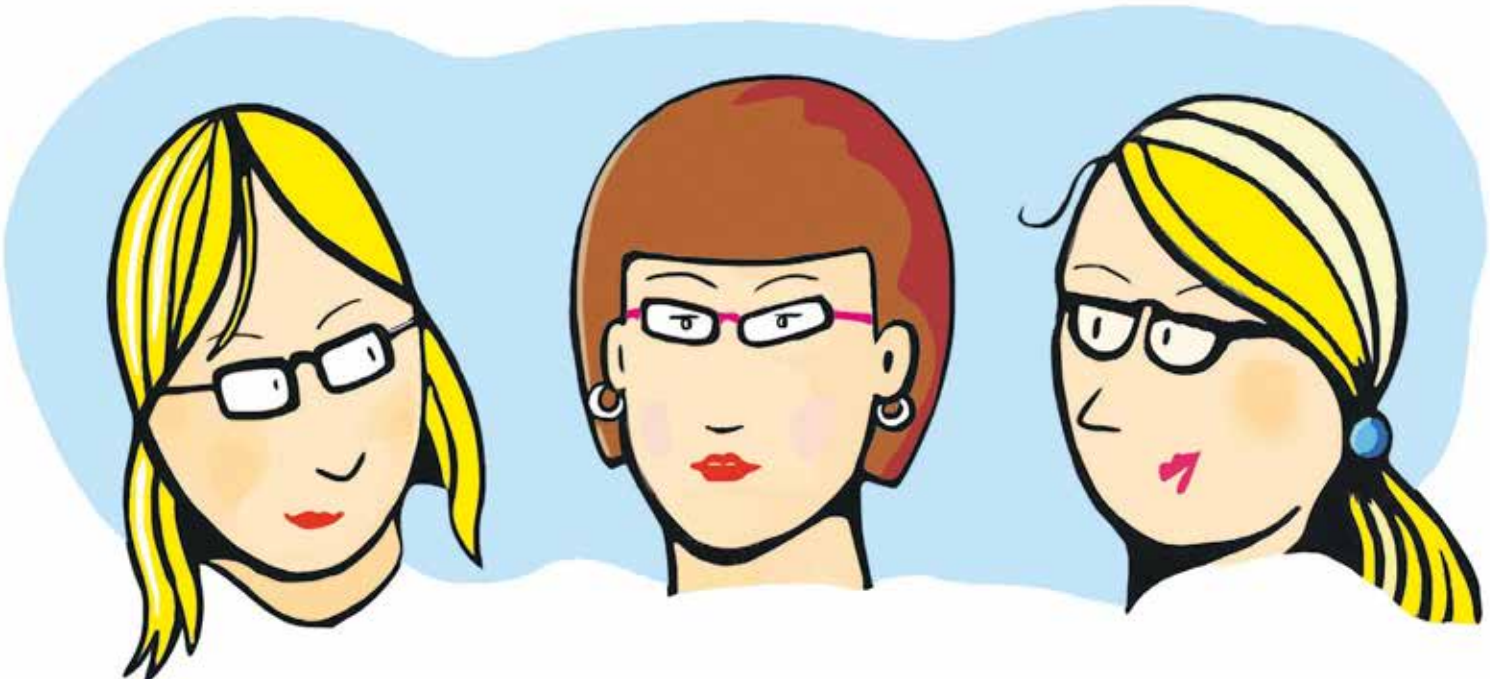
Työsuhteen kestäessä palkkasaatava vanhentuu 5 vuoden kuluessa erääntymispäivästä, käytännössä palkkapäivästä, jolle ei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentuminen voidaan katkaista muun muassa vaatimalla työnantajalta saatavien suoritusta ja yksilöimällä tässä yhteydessä, mistä saatavasta on kyse. 5 vuoden vanhentumisaika koskee palkkasaatavien ohella myös muita työ sopimuslaista, työehtosopimuksesta ja työ sopimuksesta johtuvia saatavia.

Vuosilomalain mukaan määräytyvä lomapalkkasaatava raukeaa, jos kannetta työsuhteen kestäessä ei nosteta 2 vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana vuosiloma olisi ollut annettava tai lomakorvaus maksettava.

Oikeus työaikalain mukaisiin korvauksiin (esimerkiksi ylityökorvaus, sunnuntaityökorvaus, viikkolepokorvaus) raukeaa, jos kannetta työsuhteen jatkuessa ei nosteta 2 vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana oikeus korvaukseen on syntynyt.

Työsuhteen päätyttyä palkkasaatavat raukeavat, jollei kannetta palkkasaatavista ole nostettu 2 vuoden kuluessa työsuhteen päättymisestä. 2 vuoden kanneaika työsuhteen päättymisen jälkeen koskee myös vuosilomalain ja työaikalain perusteella määräytyviä saatavia. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että mikäli työsuhteen päättyessä yllä mainitut saatavat eivät olleet vielä vanhentuneet, niitä voidaan vaatia työnantajalta kanteella 2 vuoden kuluessa työsuhteen päättymisestä. Esimerkiksi, jos työsuhte päättyi 31.8.2016, kanne työnantajaa vastaan on nostettava viimeistään 31.8.2018. ■

Apuu, neuvoja ja lisätietoja kaikkiin kysymyksiin saa Rakennusliiton aluetoimistoista.

Toimistoparakissa hoidettiin tärkeitä siirtotyömaahan koskevia asioita; myös palkkapussit noudettiin toimistolta työviikon jälkeen.

Siirtotyömaat olivat pakkotyölaitoksia

Työttömyystyömaiden parakkikylät ovat suomalaisen tienrakennuksen tyyliä historiaa. Työvoiman liikkuvuutta vauhditettiin siirtotyömailla vielä 1970-luvulla.

Teksti Tuula Vuolle-Selki Kuvat Jukka Nissinen

Sodan jälkeisen asutustoiminnan myötä syntyi köyhä pien-tilallisuusväestö, joka ei tiloillaan pystynyt elättämään perhettään. Vuodesta 1953 lähtien työttömyysongelma oli pahimmillaan etenkin talvisin. Eniten työttömyystöitä oli 1950-luvun lopulla. Kymmeniä tuhansia suomalaisia oli tietyömaille töissä. Teiden rakentaminen soveltui hyvin työttömyystyöksi, sillä Suomessa tiet olivat sodan jälkeen huonossa kunnossa.

Pohjois-Suomen niin sanotut kekkostiet rakennettiin 1950-luvulla vankeityöllä. Etelän siirtotyömaille passitettiin miehiä Itä- ja Pohjois-Suomesta asti. 1950-luvun suurtyöttömyys-talvina työttömyystyömaat ja siirtotyömaat olivat tehokas tapa työllistää ihmisiä. Yhä suurempia siirtotyömaita syntyi 1960-luvulle tultaessa; työttömät eivät voineet kieltäytyä työstä. Kieltäytyessään he menettivät oikeutensa työttömyystöihin ja siitä saata-vaan palkkaan, mistä seurauksena oli, että perhe koki ankaraa puutetta. Kun rahakorvausta ei maksettu, vaihtoehtoja oli vähän. Vielä 1960-luvun alussa työttömäksi ilmoittautunut voitiin

määrätä töihin kotikuntansa ulkopuolelle.

Lapiolinja jatkui työttömyyspolitiikan keskeisenä keinona 1960-luvulle saakka, jolloin lapiolinjaa alettiin kritisoida tehottomuudesta; työllisyystyöt estivät koneiden käytön ja suosivat sellaisia työkohteita, jotka työllistivät runsaasti väkeä. Vuonna 1971 säädetyn uuden työllisyyslain mukaan työttömälle tuli lain mukaan tarjota hänen kykyjään ja kokemustaan vastaavaa työtä. Myös ensimmäistä kertaa työmarkkinoille tulivat saivat oikeuden työttömyyspäivärahaan.

Tietyömaa saattoi olla asumattomilla selkosilla

Huollon järjestäminen oli vaikeaa, varsinkin kun uusi työmaa saatettiin perustaa alueelle, jossa ei ollut lainkaan asutusta, saati elintarvikekauppoja. Tavallisesti työttömyystyöt aloitettiin myöhään syksyllä tai vasta talvella. Sopivaa paikkaa parakeille oli usein etsittävä lumen ja jään alta. Vielä vuonna 1949 TVH edellytti, että ensin kysyttäisiin mahdollisuutta hankkia lähiseudun taloista

Taukomuna-taukotupa otettiin käyttöön 1960-luvun loppupuolella. Varustukseen kuului irtopyörästä ja kevyt taukotupa, joka oli helppo siirtää henkilöauton perässä työkohteesta toiselle. Lämmitys hoidettiin nestekaasukäyttöisellä lämmittimellä. Taukomunasta tuli suosittu ja sitä käyttivät pienet työporukat taukotiloinaan lyhytkestoisilla työmailla.

majoitusta työmiehille, ja vasta sen jälkeen ryhdyttiisiin miettimään parakkimajoitusta.

Asuinparakkien lisäksi tarvittiin ruokala- ja keittiöparakkeja, toimistoparakkeja, käymälöitä, varastosuo-

Tämä asuntoparakkimalli tuli käyttöön 1950-luvulla.

jia ja -rakennuksia. Myös kalustolle oli löydettävä oma tilansa. Vielä 1950-luvulla oli käytössä itse rakennettuja parakkeja tai puolustusvoimilta lainattuja lautapahviparakkeja. Uusia tehdasvalmisteisia levyparakkejakin oli jo tarjolla. Levyparakit koottiin paikan päällä valmisisista. Levyparakkien jälkeen yleistyivät viipaleparakit, ja se oli yleinen parakkimalli 1970-luvulle saakka.

Uusissa tehdasvalmisteisissa parakeissa oli myös pesu- ja kuivaushuoneet. Tavallisesti ne sijoitettiin keskelle, jolloin parakin molemmissa päissä oli majoitustupa. Vaunuparakit tulivat ensimmäisenä käyttöön 1950-luvun alussa TVH:n Turun piirissä. Vaunuparakkeja kuljetettiin varta vasten suunnitellulla kuljetuskalustolla. Majoitusvaunujen käyttö oli huomattavasti halvempaa kuin kiinteän parakkikylän rakentaminen ja ylläpito. Polttoainelasku koitui kuitenkin suuremmaksi, ja lämmityksen tasaamiseksi ryhdyttiin käyttämään nestekaasulämmitystä, vaikka pakkasilla tekniikka vaati jatkuvaa valvontaa.

Parakeissa miehet nukkuivat kerosängyissä. Sängyissä oli paperitai kangaspatjapussit sekä tyynypussit ja huopa. Täytteinä käytettiin olkia ja heiniä, kuten vielä maalla oli tapana. Vaatekomoita ei juuri ollut. Seinillä oli naulanpaikkoja, joissa roikkui vaatteita ja reppuja. Lattialla oli kasseja ja kenkiä kuivumassa. Asuntoparakit olivat suuria ja niihin mahtui useampiakin sänkyjä. Lapiomiehen yksityisyys rajoitui omaan punkkaan.

”Öisinkin oli rauhatonta, kun asukkaat palailivat eri aikaan yöjuoksuiltaan. Arki-iltoina istuttiin isommalla porukalla lyömään korttia. Viinaa otettaessa miehet alkoivat arvuutella, kellä oli mikäkin sotilasarvo. Yleensä sodan käyneet eivät puhuneet asiasta kuin niille, jotka sodan olivat läpikäyneet.”

Tarmo Päiviö: TVH:n miehiä, koneita ja kommelluksia, 2014

Museoparakit löytyvät Kangasalta

Myöhemmin tilaa tuli enemmän, kun TVH katsoi, että yhtä henkilöä kohden tulee olla riittävästi ilmatilaa ja neliöitä. Joillakin työmailla oli myös pyykkäri, joka maksua vastaan pesi miesten pyykkejä. Usein pyykkäys oli miesten omalla vastuulla. Hajua syntyi tupakasta, hiestä ja liasta. Märille, kuraisille, rasvaisille ja hikisille vaatteille ei ollut kunnollisia tiloja. Kuivaushuoneiden yleistyttyäkin miehiä jouduttiin opastamaan työvaatteiden ja jalkineiden säilytyksestä kuivaushuoneissa eikä vuoteiden ääressä.

Mobilian parakkikylässä Kangasalla on parakkeja moneen tarkoitukseen: asunto-, työkalu- ja ruokailuparakeista aina laboratoriparakiin asti. Mobilian parakkikylään kuuluu 7 parakkia. Ne siirrettiin Tiehallinnon Savo-Karjalan ja Turun tiepiireistä Mobiliaan ulkomuseoksi kesällä 2003.

Myöhemmin näitä siirrettäviä parakkirakennuksia on käytetty varastoina, taukotupina ja liikenteenlaskijan koppeina. ■

Kun teet töitä kotitalouksille, kokeile uutta palkkalaskuria!

Tehdystä työstä ei jää epäselvyyttä, kun lähetät palkkalaskelman palkkalaskurin avulla työnantajalle maksettavaksi.

- Mukana ovat myös TESin erät, sekä kulut ja kilometrikorvaukset.
- Palvelu on työntekijälle ilmainen, eikä käyttö velvoita sinua mihinkään.
- Muutaman euron palvelumaksun maksaa työnantaja.

1

 REKISTERÖIDY
ILMAISEKSI

2

 LÄHETÄ LASKELMA
TYÖNANTAJALLE

3

 OSAAJAPROFIILI:
TYÖNANTAJAT
LÖYTÄVÄT SINUT

REKISTERÖIDY
ILMAISEKSI OSOITTEESSA:

WWW.PALKKAUS.FI

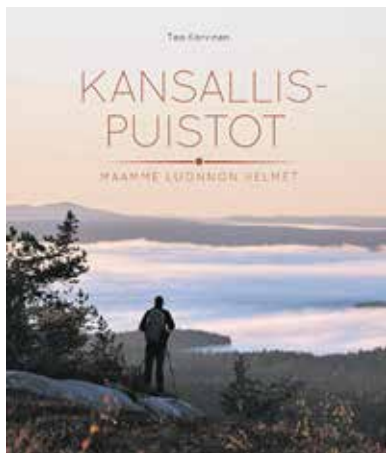

Rakennusliitto

palkkaus.fi

Kansallispuistoista uutta virtaa kintaisiin

Tea Karvinen. **Kansallispuistot – Maamme luonnon helmet.** Docendo

Toivo Koivisto

Rakennustyöläiset painavat raskasta ja kiireen sävyttämää työpäivää viikosta viikkoon. Duunarin väsynyt kroppa vaatii palautumista ja rentoutumista. Mikäpä on sen parempaa kuin pyörähtäminen luonnon pariin joko muutamaksi tunniksi tai päiväksi. Mistä luonnonrauhaa voi löytää? Onko luontokohteita lähietäisyydellä vai täytyykö lennellä ulkomaille asti? Aivan tavallisten kulkureittiemme varrelta löytyy todella mielenkiintoista katsottavaa ja koettavaa.

Luontotoimittaja **Tea Karvinen** kirjoittama *Kansallispuistot – Maamme luonnon helmet* -kirja on mainio apuväline, kun suunnittelet omaa tai mikseipä ammattiosaston kesäretkeä, olet sitten menossa min-

ne päin tahansa. Kirjaan tutustumisen herättää suorastaan himon lähteä koluamaan johonkin kansallispuistoon.

Kansallispuistoja on kaikkiaan 40 ja Karvinen on kiertänyt ne kaikki 7 vuoden aikana. Tutustumiseen on kaikkiaan vierähtänyt 700 päivää. Näiden vuosien varrella Karvinen on haastatellut yli sataa asiantuntijaa puistovaelluksien aikana. Jokaisella puistolla on oma tarinansa. Puistot jakaantuvat mukavasti ympäri Suomen pohjoisiin ja laajin on Lemmenjoen kansallispuisto Lapissa ja pienin Petkeljärven kansallispuisto Ilomantsissa.

Nuuskio on sadoille rakentajille tuttu Siikarannan opiston ajoilta. Olen viimeisen 30 vuoden aikana käynyt siellä useasti. Tea Karvinen oli sieltäkin löytänyt uusia mielen-

kiintoisia kohteita, joista seuraavaksi aion tutkia Vähä Haukkalammen viereisen luolan. Luola löytyy aivan Haukankierroksen varrelta, vain muutaman sadan metrin poikkeamisen reitiltä riittää.

Kirjan tarinoihin syventyessä huomaa miten arvokas on maamme luonto ja miten tärkeitä on itse kunkin osallistua sen suojelemiseen kaikin tavoin. Tämä on myös Karvinen tekstin viesti, jota tukevat hyvin hänen ottamat sadat valokuvat. Kirja on myös oiva lahjaidea. ■

KIITÄMME: Kirjan teksti on sujuvan letkeätä ja mukaansa tempaavaa.

MOITIMME: Kartta kansallispuistosta puuttuu.

Opaskirja Helsingin synkeämpään historiaan

Jarkko Sipilä. **Helsingin pimeä puoli: 100 karua tapausta.** Tammi.

Vuonna 1550 Ruotsin kuninkaan mahtikäskyllä perustetussa Helsingissä on vuosisatojen mittaan ehtinyt sattua yhtä jos toistakin karumpaa juttua. MTV:n rikostoimituksen päällikkö, myös tuotteliaana dekkarikirjailijana tunnetuksi tullut **Jarkko Sipilä** on kasannut 100 synkää tarinaa yksiin kansiin. Kaikki eivät toki ole pelkkiä rikostapauksia, muistakin karuista sattumuksista on kerrottu. Helsinki on ajan mittaan poltettu ja vallattu parikin kertaa. Pommituksia on koettu ja ruuti on palanut muutenkin osoitteessa jos toisessakin.

Kirjan vanhinta antia ovat Ruttopuiston tapahtumat vuonna 1710. Sitten harpataan 1860-luvulle ja 1800-luvun loppuun mahtuu paljonkin tarinoita. Kierros alkaa aseman kulmilla ja jatkuu Punavuoren kautta Bulevardille. Muutakaan kantakaupunkia ei ole unohdettu.

Esimerkiksi Hotelli Klaus Kurki majoitti **Lee Harvey Oswaldin** matkallaan silloiseen Neuvostoliittoon. Mies saavutti myöhemmin kyseenalaista kuuluisuutta presidentti

John F. Kennedyn oletettuna ampujana. Kotimainen monimurhaajamme **Matti Haapoja** on käynyt puolestaan kuristamassa neitokaisen osoitteessa Albertinkatu 20.

Monessa paikassa on tullut tapioita sekä sisällissodan että tuorempien sotien johdosta. Kenraali evp. puolusti kotiaan vuonna 1918 aseiden hakureissulle tulleita punakaartilaisia vastaan osuvassa osoitteessa Tarkk'ampujankatu 9. Iso-Roobertinkatu 1:ssä sijainneeseen elokuvateatteriin osui jatkosodassa pommi ja 51 ihmistä kuoli sekä 120 haavoittui. Uhreista suurin osa oli lapsia ja kyseessä oli pahin Helsingissä sattunut yksittäinen murhenäytelmä. Seinässä on muistolaatta kunnioittamassa vainajia, olen sen kerran itekin ruokatunnilla pannut merkille. Lapinlahdentie 8:ssä sijaitseva mielisairaala 1800-luvun lopulla, jonne kansalliskirjailijamme Aleksis Kivi joutui ankaran arvostelun lyttämänä.

Ihmismieltä tutkitusti kiinnostaa kaikki kauhuun ja rikokseen viittaava, joten tälle oppaalle riittää var-

masti lukijoita. Kirjasta voi aina kätevästi tarkastaa, että mitähän kama-luoksia uuden työmaan osoitteessa on mahdollisesti sattunut. Itsekin olen nuorena raksa-apparina ollut töissä Bulevardilla samassa osoitteessa, jossa vuonna 1905 murhattiin liiasta Venäjän myönteisyydestä syytetty prokuraattori **Eliel Soisalon-Soininen**.

Suosittelen opasta rikoshistoriasta ja dekkareista kiinnostuneille. Toimittaja Sipilä järjestää muuten kesäaikana kävelykierroksia näihin paikkoihin. Jos sattuu asumaan Helsingin seudulla tai olemaan vaikka hommissa kaupungissa, niin mukaan voi kirjautua Facebookissa. Sieltä selviävät aikataulut ja ilmoittautumiset. Osallistuminen on vieläpä ilmaista. Kovasti on ollut kävelylenkillä ilmoittautuneita. ■

KIITÄMME: Toisenlainen matkaopas tutusta kaupungista.

MOITIMME: Tapauksia oli käsitelty aika suppeasti.

Perjantaipulma-kilpailun voitto meni Hämeenlinnaan

Niko Seppänen

RAKSAPISSA julkaistun 15 viikon mittaisen Perjantaipulma-visailun pääpalkinnon voitti **Mika Heikkilä** Hämeenlinnasta.

Arvonta suoritettiin tekoälykoneellisesti ääniohjausta hyväksikäyttäen. Voittajalle soitettu onnittelupuhelu tavoitti Mika Heikkilän

jostain päin Tuusulaa työmaan keskeltä. Palkinto osui maaliinsa

– Kuin nyrkki silmään, mutta todellakin tarpeeseen. Kesällä pitäisi uusia vesikatko mökille ja akkulaitteiden hankinta on ollut työn alla jo hetken aikaa. Sähkö kun ei tule seinästä siellä Kemijärven perällä, Heikkilä kertoo.

Heikkilä arveli kahvien kuitenkin keittävän aggregaatilla, joten lupasimme akkusetin mukaan vielä yhden paketin sitä Kovaa juttua, jotta voittokahvit pystyttiin nauttimaan lakisäätteisellä tauolla.

Perjantaipulmaan tuli oikeita vastauksia yhteensä 972 kappaletta 711 vastaajalta. ■

Työväenmuseo Werstas kerää irtisanomiskokemuksia

TYÖVÄENMUSEO Werstas kerää ympäri Suomea irtisanomisiin liittyviä esineitä ja kokemuksia. Tallennustyötä tehdään, koska päättyvät työsuhteet, tuotantolaitosten alasajot ja irtisanomiset ovat oleellinen osa tulevaisuuden eurooppalaista kulttuuriperintöä. Käsitteet sukupolvilta toisille siirtyvistä ammateista, pitkistä työurista ja paikallisyhteisöihin sitoutuneista tehtaista eivät pidä enää paikkaansa. Tilalle ovat tulleet kokemukset lomautuksista, irtisanomisista ja tuotannon siirtämisestä halpamaihin. Kerätyistä esineistä julkaistaan verkkonäyttely tyovaenliike.fi-sivustolla syksyllä 2018.

Kuka tahansa voi osallistua Irtisanottu perintö -hankkeeseen lahjoittamalla irtisanomiseen tai menetettyyn työpaikkaan liittyvän

esineen Työväenmuseo Werstaan kokoelmiin. Lahjoitus voi olla mikä tahansa irtisanomiseen liittyvää esine, kuten vaikkapa työpaikalla käytössä ollut oma kahvikuppi, työvaatteet tai yrityksen mainoskynä. Oleellista on, että esineeseen liittyy muisto irtisanomisesta.

Werstaan Irtisanottu perintö -hanke on osa eurooppalaisen kulttuuriperinnön teemavuotta ja se on saanut rahoitusta Museovirastolta. Hankkeessa on mukana myös yhteistyötahoja, jotka auttavat museota esineistön keruussa.

Lisätietoja hankkeesta antaa ja irtisanomiseen liittyviä esineitä ja kokemuksia ottaa vastaan hankkeen projektitutkija Jenni Ahto-Hakonen, puh. 050 440 1185 tai jenni.ahto-hakonen@tyovaenmuseo.fi. ■

Kolme tapaa päivittää yhteystiedot:

- pääset kätevästi päivittämään tietojasi mihin vuorokauden aikaan tahansa liiton kotisivuilla olevan **eAsiointin** kautta
- ilmoittamalla uusista yhteystiedoista s-postitse osoitteeseen **asiakirjat@rakennusliitto.fi**
- soittamalla jäsenrekisterin palvelunumeroon p. **020 690 231** ma-pe klo 9–15

Yhteystiedot kannattaa pitää ajan tasalla, jotta saat heti tiedon tärkeistä ajankohtaisista asioista ja parhaan mahdollisen hyödyn Rakennusliiton jäsenyydestä.

RATKAISUT

5 2 3	8 4 9	1 7 6	9 4 1	7 3 8	5 2 6	4 5 3	9 6 2	7 1 8
1 8 4	7 6 2	5 3 9	7 2 8	5 6 9	4 3 1	7 2 1	8 5 3	9 4 6
9 7 6	5 3 1	2 4 8	6 3 5	4 2 1	8 7 9	6 9 8	1 7 4	3 2 5
2 3 9	6 5 4	8 1 7	1 8 7	2 5 4	9 6 3	5 1 7	4 8 9	6 3 2
4 5 7	1 9 8	3 6 2	3 6 9	8 1 7	2 5 4	8 3 6	5 2 1	4 7 9
8 6 1	2 7 3	9 5 4	4 5 2	6 9 3	7 1 8	2 4 9	6 3 7	8 5 1
7 4 2	9 1 5	6 8 3	8 9 3	1 7 5	6 4 2	9 7 2	3 1 8	5 6 4
6 1 8	3 2 7	4 9 5	2 7 4	3 8 6	1 9 5	3 6 4	2 9 5	1 8 7
3 9 5	4 8 6	7 2 1	5 1 6	9 4 2	3 8 7	1 8 5	7 4 6	2 9 3

AMIT	ITARA	POKA						
SALAINEN	LAITON							
KUKA	TUTKA	KAKI						
ETUSUORA	PAAVOT							
L N R	AASI	RANA						
MANNI	S	H U U						
ALAISET	NABOKOV							
TATI	RAHIT	KATE						
V	LUOMUS	VARIS						
PATO	SOLU	A	ATIK					
A Y		L SIAM	SOTILAS					
AKKA	PUUKAHVA	ULISEVA						
TYÖNTÖ	MONTEZ	KETOLAT						
ONNI	SOPRAANO	SUTUURA						
SÄÄSTÖ	IITA	VIIISASTAA						

A T E B C U Z Y X	R A P P A A J A	T G V	
O V I Q D Ö H N F	L Y R	Z O O L O G I	
A J S M L P R G K	R I S T I K K O	I O N	
	C Y K	R Y V E T Y S	
	A G E N T U U R I	O I S	
	R I P	A T L A N T T I	
	A A T T E E T	A Ä H	
	C R U	I I N E K S E T	
	E E P O K S E T	D K E	
J L	F E L I X	I I M	E S I L L E
T A J U T A	A L U C A S	B A R R Y	O X
C C	L E H T I	C Ä	A I M A J A T
A Q U I L A	D B R O I L E R I T	B U R	
U F	F L E U R	L L G	Z O O M A T A
G E N E V E	K I R O N I K O T	L	Ä
I S A R	L I E K S A	I A	A R K I P Y H Ä
G P B	S U Q U E N T I N	Y Ö T	
O V E N A U K A I S U	M O	S A T Y Y R I T	
L R K U	L E R E H D Y S	T T M	
O D O T U S	B U L L	T I	I T Ä M Ä T Ö N

Ole tarkkana ilmoitusten lähettämisessä!

Postitse lähetettäessä kuoressa on ehdottomasti oltava merkintä:
Rakentaja-lehti/ilmoitukset, PL 307, 00531 Helsinki

Sähköpostit on lähetettävä osoitteella: ilmoitukset@rakennusliitto.fi
tai faksilla: 020 774 3061.

**Kun lähetät ilmoituksen Rakentaja-lehteen, muistathan merkitä yhteystietosi!
Toimitus muokkaa tarvittaessa lehden ilmoitussivuille tulevaa materiaalia.
Ilmoitussivuille tarkoitettujen tekstien tulee olla lyhyitä.**

TAPAHTUMAT

Kainuun rakentajaveteraanit Teatteriretki to 26.7. Ämmän-
saareen. Lähtö klo 14.30 Kajaanin
linja-autoasemalta. Matkan hinta
25 €/hlö sisältää: kuljetuksen,
ruokailun ja teatterilipun. Sitovat
ilmoitukset viimeistään pe 20.7.,
Taisto Hartikainen p. 050 405
4431. Tervetuloa matkalle!

Keski-Suomen rakentajaveteraanit

Matka 30.8.–2.9. Riikaan, hotelli
Tallink Riga. Neljän päivän matka.
Tilausajo lähtee to 30.8. klo 5
Jyväskylästä, itäkautta. Paluu
takaisin su 2.9. noin klo 23.30.
Matkan hinta 282 €/hlö, johon
sisältyy: majoitus kahden hengen
huoneessa, aamiaisen ja aamusau-
na. Auto mukana retkiä varten.
Lisätietoja ja ilmoittautumiset
viimeistään pe 27.7., Rami p.
040 768 811. Paikkoja rajoitetusti!

**Os. 002, Helsingin maalarit
Juhlimme osastomme 130-vuo-
tistaipalella** la 15.9. klo 18, Puis-
tokulma, Talkootie 4, Vantaa.
Ruokailun lisäksi tiedossa värikästä
menoa bändin tahdissa. Ilmoittau-
tumiset ja illalliskortin lunastami-
nen (10 €/hlö, maksu tilille: FI28
5541 2810 0007 46) viimeistään
pe 24.8. Ilmoittautumiset Tealle
mieluiten tekstiviestillä, p. 050 351
4437. Tervetuloa!
Hallitus

**Os. 056, Salo
Osaston toimisto on suljettu
heinäkuun.** Seuraava päivystys
ma 6.8. klo 16–16.45.

Saunailta pe 29.6. Lehmijärvellä.
Lähtö klo 17.30 Salon torilta ja
paluu 21.30. Bussi kiertää Pahka-
vuoren kautta. Tarjolla Perniön
lihan rynnimakkaroita ja lihaisaa
grillimakkaraa raikkaita virvokkei-
ta. Tuomo R. lämmittää saunan
vuosien kokemuksella. Tervetuloa!
Aurinkoista kesää kaikille!
Hallitus

**Os. 064, Alavus
Syysretki** 14.–16.9. Tallinnaan.
Lähtö pe 14.9. klo 12, Lähi-ABC
Alavus. Paluu Alavudelle su 16.9
illalla. Matka sisältää: yhden yön
laivalla ja kaksi yötä Original
Sokos Hotel Virussa. Lauantaina
15.9. mahdollisuus pistäytyä Lat-

viassa ostoksilla, bussi mukana.
Matka on osaston jäsenille ilmai-
nen. Muille 180 €/hlö, maksettava
viimeistään pe 10.8. tilille FI67
5007 0020 0990 18. Sitovat ilmoit-
tautumiset viimeistään ti 31.7.
p.040 560 1220. Mukaan mahtuu
30 ensiksi ilmoittautunutta!
Hallitus

**Os. 150, Forssa
Kesäongintakilpailut** ti 19.6.
klo 18, Kynnäränharjulla vanhassa
paikassa.
Hallitus

**Os. 160, Kerimäki
Risteily 7.–8.7. Tallinnaan.**
Osasto maksaa jäsenen matkan ja
avecista peritään 32 €. Lisätietoja
ja ilmoittautumiset viimeistään ti
19.6., Kari Tiainen p. 050 585
6264.
Hallitus

**Os. 244, Kurikka
Onkipäivä** la 30.6. klo 10.30
Jalasjärven Hirvijärvellä, Martti-
lantie 212, Jalasjärvi. Ongintaa ja
hauskan pitoa yhdessä. Tarjolla
makkaraa, nokipannukahvia ja
muuta pientä purtavaa. Tervetuloa
jäsenet perheineen!
Hallitus

**Os. 495, Uurainen
Teatteriretki** su 8.7. Kartanokieva-
riin, Hietama. Prinsessa 65 -esitys
alkaa klo 14. Mukaan pääsee 30
ensiksi ilmoittautunutta jäsentä
perheineen, omavastuu on 10 €/hlö.
Sitovat ilmoittautumiset viimeis-
tään la 30.6., Rauno Aho p. 040
734 2148.
Hallitus

**Os. 507, Kaavi
Kesäteatterilippu.** Osasto tarjoaa
lipun jäsenille Luikonlahden kesä-
teatteriin. Esitä jäsenkortti kassalla.
Rantakala la 25.8. klo 15, Mökkö-
nen, Vilho Räsänen kesämökki.
Tervetuloa!
Hallitus

ONNEA

**80 vuotta
Sihvo Reijo Vihtori** 16.5., Lahti.
Os. 066, Lahti

KUOLLEITA

Lappi Raimo Olavi
Osastomme pitkäaikainen jäsen
Raimo Olavi Lappi kuoli
29.4.2018. Hän oli syntynyt
20.7.1946 ja liittynyt Rakennuslii-
ton jäseneksi 1.9.1973.
Muistoa kunnioittaen
Os. 028, Varkaus

Saari Toivo Johannes
Osastomme pitkäaikainen jäsen
Toivo Johannes Saari kuoli
23.5.2018. Hän oli syntynyt
23.6.1933 ja liittynyt Rakennuslii-
ton jäseneksi 1.11.1951.
Muistoa kunnioittaen
Os. 626, Jyväskylän muurarit

SAARROT

**RAKENNUSLIITON
JULISTAMAT SAARROT**
Tarkemmat tiedot
löytyvät internetistä
<http://rakennusliitto.fi/saarrot>

**VOIMASSAOLEVAT SAARROT
2.6.2018:**

- ACC Law Oy
- Aiari Grupp Oü
- AJE Ehitus Oü
- Alina Grupp Oü
- Alnar Järvi Oü
- Anesko Oy
- Artexx
- A-ryhmä Asennus Oy
- Oy Aureli Ltd
- Autlan Projekt Oü
- Balticale Oü
- BCA Group Oy
- Betamer Eesti OüBluescreen Oü
- Budtek Sp. Z.o.o.
- Carinaland Oü
- Concord Group Oü
- CNS Services Oy
- Dedas Oü
- DED Kompanii Oü
- Degtab Oü
- Detroit Oü
- DPNB Group Oü
- Duramek Oy
- Edinet Partner OyEdmonton Oü
- EE Ranakam Oy
- Efira Invest Oü
- Egerton Oü
- Eikner Oü
- E-K Prof.com Oy
- Elkotek Oy
- Enner Ehitus Oü
- Enta Ehitus Grupp Oü
- Etelä-Suomen kiinteistö ja
autohuolto Oy
- EU Finnes (19.11.2013 alk. Oy
ELDAIT Ab)
- Eurobuild Group Oü
- Europe Ehitus Oü
- Eu Steinbau Oy
- Faskom Oy
- Fatmus Ehitus Oü
- Feluko Oü
- FHU PM-BUD
- Fin Purkajat Oy
- Fincity Oü
- Finlandia-Maalaus ja Målning Ky
- FR-Yhtiöt Oy
- Garantmeister Oü
- Goldspirit Oü
- Gorol-Bud Oy
- GS Invest Oü
- Hansa Meistrimehed Oü
- Harald Rentopower Oü
- Harts Ehitus Oü
- Hausland Oü
- Helmholt Oü
- Henno-Invest Ltd Oy
- Hordinal Oü
- Idc Budownictwo
- Indiman Oy
- Individuali imone Suvireta
- Kalma Ehitus Oü
- Kamu-Adma Project Oy
- Keskustan Talex & Tar Oy
- Kirvesmies Oy
- Kobolt 9 Oy
- Kortek RE Oü
- KVD Systems Oü
- Lemamaks Ehitus Oü
- Leviehitus Oü
- Mattic Oü
- Mauneks Oü
- Maximum Group Oü
- Meticon Oy
- Miedzynarodowny Serwis
Budowlany MSB Sp. Z.o.o.
- MKJ Yhtiöt Oy
- Montevista Oü
- MTA Rakennus Oy
- MT Project Oy
- Multimaaler Oü
- My Property Oy
- 4 Naela Oü
- Naabob Ehitus Oü
- Narova Oy
- Navero Oy
- Nordic Manager Oü
- Offwall Oy
- Olster Grupp Oü
- OPNG Linnaarenduse Oü
- Orasgrupp Oü
- Oravapoisid Oü
- PG Ehitus Oü
- Pirita Laevad as
- Piva Kivi Oü
- Polygon Finland Oy (hakusaarto)
- Porin NRT Oy
- Prelia Grupp Oü
- Primebygg Oü
- Proberto Oü
- Projekt 10 Oü
- Prolainer Oü
- Prostein Oü
- Purku ja Tasoite Pichon Oy
- Putki Service Oy
- Rakennusexpertit JKL
- Rakennus MK Oü
- Rakennus Nordblue Oy
- Rakso Oü
- Ravent Team Oü
- Ready and Go Consulting Oy
- Rees Rakendus Oü
- Rekrum Oy Ab
- Rentaworker Oü
- Riaboshapka Dmytro tmi
- Rimatex Oy
- Risleme Oy
- Roiha Oy
- Sarikas Oü
- Satakunnan Laaturakennus Oy
- Satikuti Invest Oü
- Savega AS
- Scantrim Oy
- SDD Company Oy

- SGT Group Oü
- Sia Intertech
- Siivous –Expertit Osuuskunta
- Sloor Oü
- Slovac s.r.o
- Spectra Holding Oü
- Stabil Group Oy
- Stabil Project Oü
- Stadirak Oy
- Suomen Lujatyö Oy
- Sven Trading Ltd
- Targe Ehitus
- Tasokas Oü
- Telineservice Oü
- TG Kattomiehet Tmi
- Tiit Tamme
- Tonu Ehitus Oü
- TPA Palvelut Oy
- Tradeva UAB
- Treeplex Oy
- Triaad Grupp Oü
- T-Tarvike Oy
- TTR Rakennus Oü
- Tuotanto Vainio Ky
- Täpsi Team Oy
- Ultraserv Oü
- Unimaster Oü
- Vaasan teollisuusmaalaus Oy
- Vahotek Oy
- Vartix
- Venestail Oy
- Ventago Oü
- Vestkran Kranutleie & Byggmontering AS
- Vimeco Oy
- VR Track Oy (hakusaarto)

TAPAHTUMIA

PERHERETKI ISOLLE RUUHIJÄRVELLE Kainuun alue

Aika: la18.8.
Ohjelma: klo 10 Kokoontuminen Ruuhijärvelle.
Kalastusluvat varattu vuorokaudeksi.
Laavulla tarjolla makkaraa, mehua ja kahvia.
klo 13 Ruokailu kalastustuvalla
klo 19 Sauna
Aluejärjestö maksaa kalastusluvat, makkarat, saunan sekä ruokailun.
Kyydit omalla kustannuksella

Lisätietoja ja ilmoittautumiset viimeistään pe 10.8., p. 040 717 1346.

Tervetuloa!

Rakennusliiton Kainuun aluejärjestö

LOMIA

HYVINVOINTILOMAT RY:N LOMA AIKUISILLE 2018

Lomalaiisten valinnoissa noudatetaan Sosiaali- ja Terveysministeriön ohjeita. Hyvinvointilomat lähettää kutsukirjeen ja laskun loman saaneille. Lasku on maksettava eräpäivään mennessä. Huomioithan, että jos ilmoitat sähköpostiosoitteesi niin kutsu ja lasku tulevat ensisijaisesti sähköpostiosoitteeseesi. Lomakohde lähettää noin kolme viikkoa ennen loman alkua lomalaisille kirjeen, jossa kerrotaan tarkemmat tiedot lomasta. Loma toteutetaan Sosiaali- ja Terveysministeriön tuella Veikkauksen tuotoista.

Lautsian lomakeskus

Lautsiankuja 20, 14700 Hauho
www.lautsia.fi

Lomakeskus sijaitsee Hauholla keskellä kauneinta Kanta-Hämäläistä luontoa. Majoitus kahden hengen huoneissa (yhden hengen huoneesta lisämaksu 20 €/vrk). Täysihotoloma sisältää: aamiaisen, lounaan ja päivällisen sekä yhteistä ohjelmaa. Omavastuu on 100 €/5 vrk/hlö.

Sydänloma 1.-6.10.2018 Hakuaika 1.8-30.8.2018

sähköinen haku osoitteessa:
<https://lotu.lomajarjestot.fi/t/HYVINVOINT/calendar/info/28423>

Hakulomake paperisena:

Voit ladata tulostettavan (PDF) hakemuslomakkeen www.hyvinvointilomat.fi, tai tilata sen soittamalla liiton aluetoimistoon tai lomavastaavalle p. 020 774 3012.

Paperisen lomahakemuksen palautus:

Rakennusliitto ry/lomavastaava, PL 307, 00531 Helsinki

LOMIA

RANTAKUNNAS – RAKENTAJIEN LOMAKEIDAS

Rantakunnas sijaitsee Pohjanlahden rannalla Uudenkaupungin Pyhämaan kylässä osoitteessa Kankrontie 140, Pyhämaa. Alue 12,5 hehtaaria ja rajoittuu Isojärveen. Rantaviivaa on yhteensä 600 m. Alueella on 8 mökkiä (4 vuodetta, jääkaappi, keittolevy ja kahvinkeitin), 2 saunaa, takkahuone, keitto- ja grillikatos sekä 2 wc:tä. Teltta- ja asuntovaunupaikkoja. Ympäristössä hyvät marja- ja sienimetsät, veneitä ja kalastusmahdollisuus. Varattava mukaan omat liina-vaatteet tai makuupussit.

1.6.–1.9. välisenä aikana Rantakunnas on avoimena ympäri vuorokauden, kun taas touko-, syys- ja lokakuussa vain perjantaista sunnuntaihin.

Rantakunnaksen hinnasto:

Mökki, jäsenosasto	17 €/vrk	80 €/viikko
Mökki, liiton jäsen	20 €/vrk	100 €/viikko
Takkahuone, jäsenosasto	35 €/vrk	27 €/vrk (vähintään 5 vrk)
Takkahuone, muu liiton osasto	45 €/vrk	37 €/vrk (vähintään 5 vrk)
Asuntovaunu ilman sähköä	9 €/vrk	
Asuntovaunu sähköllä	11 €/vrk	
Saunatunti 2 aikuista + lapset	4 €, ylimeneviltä lisähinta 1 €/hlö	
Asuntovaunu, kesä	230 €	
Asuntovaunu, sähkö kwh	0,18 €	
Vene, päivä	4 €	
Teltta, vuorokausi	5 €	

Tiedustelut ja varaukset p. (02) 873 197 tai 040 547 6879.

LIITON VETERAANILOMAT 2018

Rakennusliitto järjestää vuoden 2018 aikana kolme (3) viikon mittaista veteraanien lomaviikkoa 50 hengen suuruiselle ryhmälle. Lomat järjestetään Härmän Kylpylässä ja Kylpylähotelli Päiväkummussa.

Lomat on tarkoitettu vapaajäsenyyden saavuttaneille yli 30 vuotta jäsenenä olleille eläkkeellä oleville jäsenille, jotka eivät aiemmin ole vastaavaa lomaa käyttäneet. Lomat sisältävät täysihoidon. Lomaa voit hakea soittamalla lomavastaavalle tai lähettämällä hänelle vapaamuotoisen hakemuksen joko postitse tai sähköpostilla.

Hyväksytyille lomalaisille lähetetään kutsukirje noin kuukautta ennen lomaa.

Hakemus osoitteella:

Rakennusliitto/lomavastaava
PL 307
00531 Helsinki
p. 020 774 3012
carita.vuorenmaa@rakennusliitto.fi

Härmän Kylpylä, Kauhava 10.–16.9.2018

Veteraanille lomaviikko on maksuton. Mukaan tuleva puoliso, ystävä tai avustaja maksaa lomasta 322 €. Matkakuluista vastaa jokainen lomalainen itse.

Hakuaika päättyy pe 3.8.2018.

LOMAMÖKKI AHVENANMAALLA!

Vuokrattava iso mökki 4 huonetta ja keittiö.

Mukavuudet: suihku, wc, avotakka, TV, sauna ja soutuvene.

Autotie perille asti.

Vuokra: 550 €/viikko tai 79 €/vuorokausi.

Ay-väen Öran-mökki

Hammarland, Öra

Tiedustelut p. 040 534 5666

STUGA PÅ ÅLAND!

Uthyres Fackets stora stuga på Åland. 4 rum och kök

Bekvämligheter: dusch, wc, öppen spis, TV, bastu och roddbåt.

Bilväg ända fram.

Hyra : 550 €/vecka eller 79 €/dygn.

Fackföreningarnas Örastuga

Hammarland, Öra

Förförningar tel. 040 534 5666

Rakennusliitto ry

Siltasaarenkatu 4
PL 307, 00531 Helsinki

1.6.–31.8.

Vaihde 020 774 003
ma–pe klo 8.30–15.15
sähköposti:
etunimi.sukunimi@rakennusliitto.fi
www.rakennusliitto.fi

Rakennusalan Työttömyyskassa

Siltasaarenkatu 4,
00530 Helsinki
sähköposti:
etunimi.sukunimi@rakennuskassa.fi
www.rakennuskassa.fi

KESKUSTOIMISTO ON SULJETTUNA

2.7.–29.7.

PALVELUNUMEROT 1.6.–31.8.

Jäsenyysasiat	020 690 231
Työnantajatilitykset	020 774 3344
Työehtoasiat	020 690 232
Työttömyyskassa	020 690 230
Takaisinperintä	020 690 250

Palveluaika ma–pe klo 9.00–15.00
Palvelunumeroihin soittaessa
puhelu maksaa lankapuhelimella
paikallisverkkomaksun ja matka-
puhelimella matkapuhelinmaksun.

Jäsenrekisteriin toimitettavat
asiakirjat toimitetaan osoitteella:

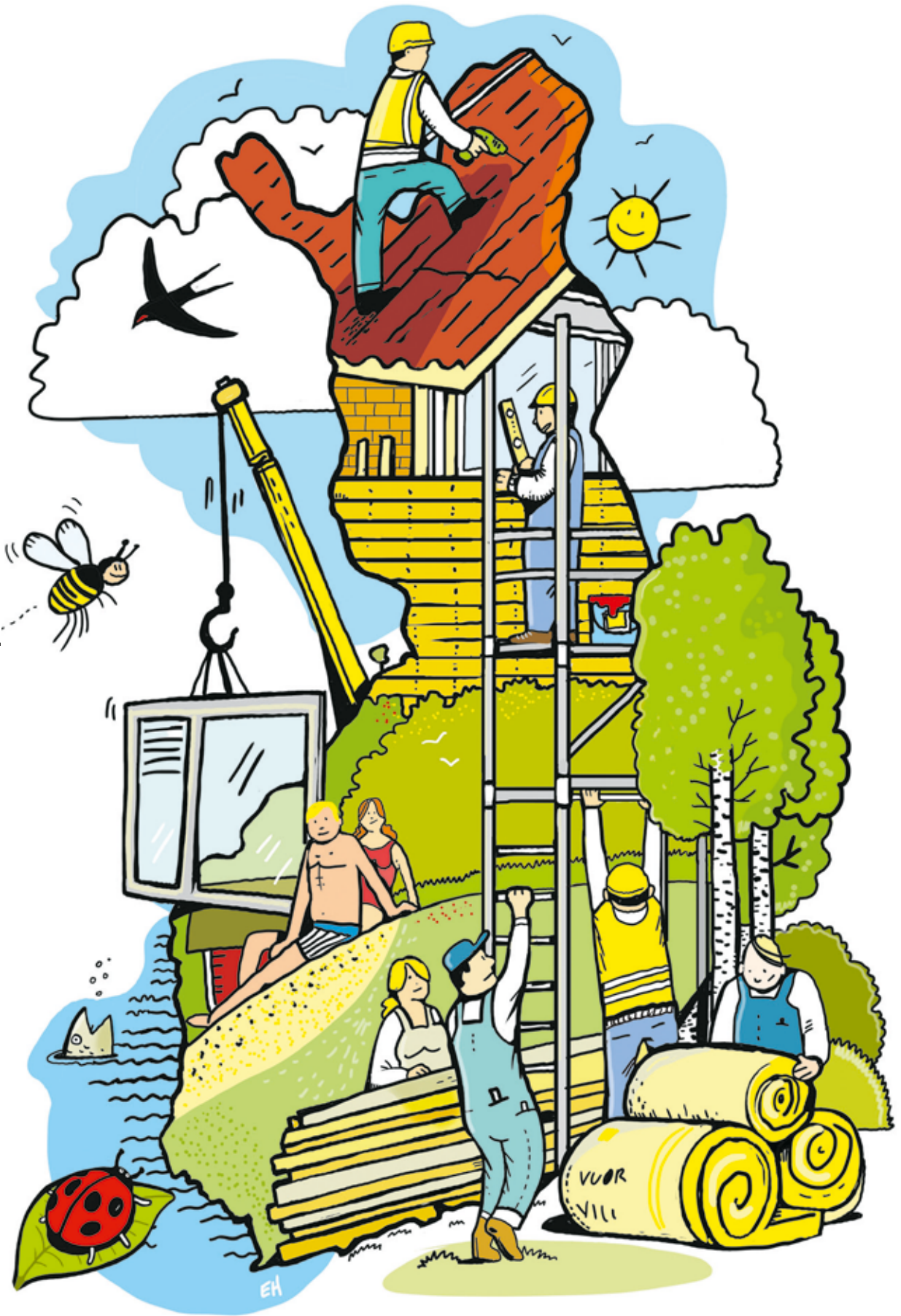
Rakennusliitto ry/
Skannauskeskus
PL 134, 70101 Kuopio

Työttömyyskassan päiväraha-
hakemukset toimitetaan osoitteella:
Rakennusalan työttömyyskassa/
Skannauskeskus
PL 135, 70101 Kuopio

TOIMISTOJEN AUKIOLOAJAT

Toimistot avoinna maanantaisin
8.30–12.00 ja 13.00–16.30

Uudenmaan toimisto avoinna
ma 8.30–16.30
ti–pe 8.30–15.30

TOIMINTA-ALUEET

■ ETELÄINEN

UUDENMAAN ALUETOIMISTO
Siltasaarenkatu 4,
00530 Helsinki

Lahden toimisto,
Hämeenkatu 32
15140 Lahti

■ ITÄINEN

ITÄ-SUOMEN ALUETOIMISTO
Kirkkokatu 1,
70100 Kuopio

Joensuun toimisto,
Torikatu 30,
80100 Joensuu

Mikkelin toimisto,
Vuorikatu 11 A 6,
50100 Mikkelä

Toimisto suljettuna 2.7.–29.7.

KESKI-SUOMEN ALUETOIMISTO
Yrjönkatu 30,
40100 Jyväskylä

KYMEN ALUETOIMISTO
Kouvolankatu 18,
45100 Kouvola

■ LÄNTINEN

HÄMEEN ALUETOIMISTO
Tampereen toimisto,
Kihlmaninraitti 1 D,
33100 Tampere

Hämeenlinnan toimisto,
Birger Jaarlin katu 18 B,
13100 Hämeenlinna

Toimisto suljettuna 16.7.–5.8.

SATAKUNNAN ALUETOIMISTO
Liisankatu 18,
28100 Pori

TURUN ALUETOIMISTO
Uudenmaankatu 6 a,
20500 Turku

■ POHJOINEN

KAINUUN ALUETOIMISTO
Pohjolankatu 28 A,
87100 Kajaani
Toimisto suljettuna 2.7.–22.7.

LAPIN ALUETOIMISTO

Kemin toimisto,
Keskuspuistikatu 50,
94100 Kemi
Toimisto suljettuna 16.7.–22.7.

Rovaniemen toimisto,
Maakuntakatu 15,
96100 Rovaniemi

OULUN ALUETOIMISTO
Rautatienkatu 40
90120 Oulu

POHJANMAAN ALUETOIMISTO
Pitkäkatu 43
65100 Vaasa

Rakennusalan työttömyyskassa tiedottaa:

1.1.2018 voimaan muutoksia työttömyysturvaan

Työttömyysturvapäivärahaan tuli 1.1.2018 alkaen lakimuutoksia, joista olennaisimmat ovat työttömyysturvan aktiivimalli ja liikkuvuusavustuksen muutokset. Lisäksi muutoksia on tehty yritystoiminnan aloittamisen seurantaan.

Aktiivimalli työttömyysturvaan

Aktiivimalli astuu voimaan 1.1.2018. Mallissa työttömyysturva leikataan 4,65 prosentilla, jos työttömyysaikana ei ole vaadittavaa aktiivisuutta. Aktiivisuutta tarkastellaan 65 työttömyysturvan maksupäivän ajalta, ja mahdollinen alenema toteutetaan seuraavan 65 maksupäivän jaksolla. Lainsäätäjä velvoittaa työttömyyskassaa seuraamaan aktiivisuutta.

Aktiivisuusedellytys täyttyy, jos 65 maksupäivän aikana on

- palkkatyössä vähintään 18 tuntia
- 5 päivää työllistymistä edistävissä palvelussa
- saanut tuloa yritystoiminnasta vähintään 23 prosenttia yrittäjän työssäoloahtoon luettavasta työtulosta (2018: 241 euroa)

Ensimmäinen tarkastelujakso alkaa 1.1.2018, joten ensimmäinen mahdollinen alenema päivä-

rahaan voi tulla 3.4.2018. Samalla alkaa uusi 65 päivän tarkastelujakso.

Tarkastelujakso alkaa alusta myös silloin, kun työssäoloahtoa täyttyy tai työllistymisen takia etuutta ei makseta. Samalla päiväraha palautuu normaalitasolle, vaikka sitä olisi edellisellä tarkastelujaksolla maksettu alennettuna.

Aktiivisuutta ei seurata, jos

- sinulle maksetaan työkyvyttömyyden tai vamman perusteella myönnettävää etuutta
- toimit omais- tai perhehoitajana
- odotat työkyvyttömyyseläkepäätöstä eläkeyhtiöstä
- yhdenjaksoinen työttömyyspäivärahan saantisi kokoaikaisen lomautuksen tai lyhennetyin työviikon perusteella kestää alle 65 maksupäivää

Ostavastuu

Aktiivimallin myötä ansiopäivärahan omavastuu-aika lyhenee takaisin 5 päivään. Jos omavastuuajan ensimmäinen päivä on vuoden 2017 puolella, omavastuu-aika on edelleen 7 arkipäivää. Omavastuuta ei kuitenkaan aseteta edelleenkaan kuin kerran vuodessa eli jos työssäoloahtoa täyttyy vuoden sisällä, ei tule uutta 5 päivän omavastuu-aikaa.

Liikkuvuusavustus

Vuonna 2018 alkavaan työsuhteeseen liikkuvuusavustusta voi hakea myös jälkikäteen, mutta vii-

meistään 3 kuukauden kuluttua työsuhteen alkupäivästä. Lakimuutoksen myötä liikkuvuusavustus voidaan myöntää myös työhön liittyvän koulutuksen ajalle, jos koulutukseen osallistuminen on edellytyksenä työsuhteen alkamiselle ja muut liikkuvuusavustuksen saamisen ehdot täytyvät. Jatkossa liikkuvuusavustusta voi saada myös osa-aikatyöhön, jossa työtunteja on vähemmän kuin 18 viikossa. Osa-aikatyön aikana liikkuvuusavustusta maksetaan vain työpäiville.

Liikkuvuusavustukseen tulee tammikuussa mahdollisuus korotusosiin. Lapsikorotus myönnetään kuten työttömyysturvassa. Lisäksi liikkuvuusavustukseen voi saada erillisen korotusosan, jos työmatka on yli 200 kilometriä. Ilman korotusta liikkuvuusavustus on suuruudeltaan peruspäivärahan suuruinen eli 32,40€/pv. Liikkuvuusavustus on verotettavaa tuloa.

Ansiopäivärahan saajille liikkuvuusavustuksen maksaa työttömyyskassa, peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea saaville Kela.

Yritystoiminta

Vuonna 2018 työttömän työnhakijan aloittaman yritystoiminnan päätoimisuutta ei tutkita ensimmäisen 4 kuukauden aikana. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että 4 ensimmäistä yrittäjäkautta voi saada ansiopäivärahaa riippumatta yritystoiminnan luonteesta. Yritystulo sovitellaan, ja yritystoiminnan aloittamisesta tulee aina ilmoittaa TE-toimistoon heti sen alkaessa. ■

Byggnadsbranschens arbetslöshetskassa informerar:

Ändringar i arbetslöshetsskyddet från 1.1.2018

Lagändringar ändrade arbetslöshetsskyddet från 1.1.2018. De viktigaste är aktiveringsmodellen och ändringarna i rörlighetsunderstödet. Dessutom har det skett ändringar i uppföljningen då man inleder företagarkerksamhet.

Aktiveringsmodell i arbetslöshetsskyddet

Aktiveringsmodellen trädde i kraft 1.1.2018. Modellen skär ner arbetslöshetsskyddet med 4,65 procent, om man inte under arbetslöshetstiden har uppvisat den aktivitet som krävs. Aktiviteten granskar under 65 dagar med arbetslöshetsdagpenning, och en eventuell sänkning genomförs under den följande 65-dagars perioden. Lagstiftaren förpliktar arbetslöshetskassan att följa med aktiviteten.

Aktivitetskravet uppfylls om den arbetslösa under 65 betalningsdagar

- är i lönearbete i minst 18 timmar
- är 5 dagar i sysselsättningsfrämjande tjänst
- har i inkomst från företagarkerksamhet fått minst 23 procent av den arbetsinkomst som räknas till företagares arbetsvillkor (2018: 241 euro)

Den första granskningsperioden börjar 1.1.2018, så den första möjliga sänkningen av

dagpenning kan komma 3.4.2018. Samtidigt börjar en ny 65 dagars granskningsperiod.

Granskningsperioden börjar från början också då arbetsvillkoret uppfylls eller då förmån inte betalas på grund av sysselsättning. Samtidigt återgår dagpenningen till normal nivå, även om den under föregående granskningsperiod har varit sänkt.

Aktiviteten följs in om

- du får en förmån på grund av invaliditet eller skada
- du fungerar som närstående- eller familjevårdare
- du väntar på beslut om invalidpension från försäkringsbolag
- du får arbetslöshetsdagpenning utan avbrott under 65 betalningsdagar på grund av att du är permitterad på heltid eller på grund av förkortad arbetsvecka

Självrisk

Aktiveringsmodeller leder till att självrisktiden för inkomstdagpenning förkortas till 5 dagar. Om den första självriskdagen inföll 2017, är självrisken fortfarande 7 dagar. Självriskens utfärdas även i fortsättningen bara en gång om året, dvs. om arbetsvillkoret uppfylls under året blir det ingen ny 5 dagars självrisk.

Rörlighetsunderstöd

Man kan söka om rörlighetsunderstöd för en anställning som börjar under 2018 också i efterskott, men senast inom 3 månader från när anställning-

en började. Lagändringen gör det också möjligt att bevilja rörlighetsunderstöd för utbildning i anslutning till arbetet, om deltagande i utbildningen är en förutsättning för anställningen och övriga villkor för rörlighetsunderstödet uppfylls. I fortsättningen kan man få rörlighetsunderstöd också för deltidsarbete, om antalet arbetstimmar är färre än 18 i veckan. Under tiden för deltidsarbete betalas rörlighetsunderstödet bara för arbetsdagar.

I januari blir det möjligt att få förhöjningsdelar till rörlighetsunderstödet. Barnförhöjningen beviljas på samma grunder som i arbetslöshetsskyddet. Dessutom kan man få en separat förhöjningsdel till rörlighetsunderstödet, om arbetsresan är över 200 kilometer. Rörlighetsunderstödet är utan förhöjningar lika stort som grunddagpenningen, dvs. 32,40 €/dag. Rörlighetsunderstödet är beskattningsbar inkomst.

Det är arbetslöshetskassan som betalar rörlighetsunderstödet till dem som får inkomstdagpenning, medan FPA betalar det till dem som får grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd.

Företagarkerksamhet

Under 2018 undersöks inte om den företagarkerksamhet en arbetslös arbetssökande inleder är huvudsyssl under de första 4 månaderna. I praktiken innebär detta att man kan få inkomstdagpenning under de första 4 företagarmånaderna oberoende av vilken karaktär företagarkerksamheten har. Företagarinkomsten jämkas och man ska alltid meddela om TE-centralen om att man startar företagarkerksamhet genast då den börjar. ■

Ihana korvasieni – herkuttele maltilla!

Maljasieniin lukeutuva korvasieni on metsiemme parhaita herkkuja ja myrkyttömän serkkunsa huhtasienen ohella monen keittiömestarin suosikki. Korvasienen löytäminen ja käsittely vaatii aikaa, mutta vaiva palkitaan lautasella. Sienellä on kiehtovan omintakeinen maku, joka sopii ruokiin maltillisina määrinä käytettynä.

Hakeudu hakkuuaukioille ja metsäteille

Korvasienet putkahtelevat metsiimme koivujen ollessa hiirenkorvalla, etelässä toisinaan jo maalishuhtikuun taitteessa. Lapissa tätä metsiemme komistusta kerätään näihin päiviin asti. Tänä vuonna satoa saatiin kylmän alkukevään vuoksi odotella pitkään. Odotus kannatti, sillä aromikas korvasieni on upeimpia ruokasieniämme, huolellisen käsittelyn jälkeen.

Korvasieniä kannattaa etsiä hakkuupaikoilta, joissa maan pintaa on rikottu puuston harvennusten yhteydessä; rikkoutuminen kun kiihdyttää itiöemien eli sienten muodostumista. Myös mäntyvoittoisten kangasmetsien ja kuusikoiden hiekkapohjaiset metsätiet ovat sienelle mieleisiä kasvupaikkoja. Kun löydät ensimmäisen yksilön, lähistöllä kasvava yleensä lisää.

Sienen tunnistaa ruskeasta ja poimuttuneesta, aivoilta tai tippaleivältä näyttävästä lakista. Koska etanat viihtyvät onton lakin sopukois-

sa, kannattaa lakki halkaista samalla kun harjaat sienen puhtaaksi hiekasta.

Toukkia korvasienessä on harvoin. Myrkyä sitäkin enemmän. Korvasienet onkin hyvä kerätä omaan koriinsa, ettei niiden sisältämä myrky pääse koskettamaan muita sieniä. Moni käyttää myös käsineitä jo metsällä.

Myrky vaatii huolellista käsittelyä

Korvasienen sisältämä gyromitriini on haihtuva hermomyrky, ja siksi jo sen hengittäminen on vaarallista. Gyromitriini vaikuttaa keskushermostoomme ja ruoansulatukseemme, ja voi tuhota maksan. Siksi korvasieniä ryöpättäessä ja kuivattaessa on myös tuuletettava huolella.

Sienen myrkyllisyyttä ei aina ole ymmärretty. Esimerkiksi länsinaapurissamme raportoitiin 1800-luvun lopulla useista kuolemaan johtaneista myrkytyksistä. Meilläkin ajateltiin vielä 1970-luvulla pelkän kuivattamisen tuhoavan gyromitriini-

nin. Siitä huolimatta Suomessa ei ole 1950-luvun alun jälkeen ilmennyt yhtään kuolemantapausta.

Myrkytystietokeskus vastaa nykyään muutamaankymmeneen korvasienipuheluun vuodessa. Ani harva tarvitsee sairaalakäyntiä. Elin-
tarvike- ja turvallisuusvirasto Evirassa on tosin esitetty kannanottoja, ettei ryöppäyskään poistaisi kaikkea gyromitriiniä sienestä. Korvasientä pieninä määrinä nautittuna ei kuitenkaan pidetä erityisenä terveysriskinä.

Ryöppää siis korvasieniä runsaassa kiehuvässä vedessä kahdesti vähintään 5 minuutin ajan ja vaihda vesi ryöppäyskertojen välillä. Keitintä ei saa ottaa talteen! Jos olet aitoitalialaiseen tyyliin tottunut jatkamaan pastakastikkeita keitinvedellä, korvasienen kanssa moimesta on pidättäydyttävä. Ryöppäämisen jälkeen sienet on vielä huuhdeltava.

Vaikka sienestäminen on ajanvietteen aatelia, metsälle ei välttämättä pääse juuri oikeaan aikaan.

Korvasieniä voi ostaa keväällä ja alkukesästä toreilta ja hyvin varusteluista kaupoista. Raakana myytävien korvasienten ohessa on oltava maininta myrkyllisyydestä sekä käsittelyohje. Olemme ainoa Skandinavian maa, jossa korvasieniä on kaupan.

Yksinkertainen on kaunista

Keittiössä korvasienestä valmistuvat ihanat muhennokset ja keitot, sekä herkulliset kastikkeet niin lihalle kuin kalallekin. Yksi omia suosikkijani klassikkoruoista on kermaisen täyteläinen korvasienikastike uunissa paahdetun lohjen ja uusien perunoiden kera.

Korvasieni sopii myös piirakoiden, sämpylöiden ja suolaisten ohukaisten täytteeksi. Voimakkaan aromattisen maun vuoksi sitä kannattaa kuitenkin käyttää maltilla. Mitä ikinä korvasienestä valmistatkaan, myös yksinkertaisuus on valttia: sienen persoonallinen aromi pääsee parhaiten oikeuksiinsa, kun lautasella ei ole liian monta makua yhdellä kertaa. ■

Helppo korvasienikastike lohelle

- 3 salottisipulia (tai 1 sipuli)
- 200 g esikäsiteltyä korvasieniä
- 1 lime (tai 1/2 sitruuna)
- 3–4 rkl voita
- 2 rkl vehnä jauhoja
- 2 dl kermaa
- suolaa
- mustapippuria
- (vettä)

Kiirettä pitää

Rakentaminen on nyt vilkkaampaa kuin pitkään aikaan. Kova tahti on jatkunut jo pari vuotta ja lähitulevaisuus näyttää rakentajan työllisyyden kannalta valoisalta. Etenkin asuntorakentamista on paljon. Viime vuonna asuntoaloituksia oli yli 45 000. Kuluvan ja seuraavan vuoden ennusteet näyttävät, että 40 000 asunnon raja ylittyy. Tämä on hyvä juttu.

Hyvästä työllisyystilanteesta ei sovi valittaa, mutta kova tahti tuo myös varjopuolia. Yksi niistä on kiire. Työn tuottavuus ja tuloksellisuus nostetaan esille jatkuvasti. Ne ovat varmasti jollain lailla osa kaikkien työntekijöiden työelämässä. Työn pitää toki olla tuottavaa, mutta liian kovassa paineessa tekeminen ei ole hyväksi tekijälle eikä lopputulokselle. Työlle asetetut aikataulut ovat tiukkoja, joskus jopa mahdottomia. Monet tekevät jatkuvasti suuria määriä ylitöitä. Rakennustöissä varsinkin loppuvaiheen töiden tekijät joutuvat usein aloittamaan omat työvaiheensa aikataulusta jäljessä.

Rakentajien osalta tästä on nyt varmaa tietoa. Teimme yhteistyössä Rakentamisen laatu -yhdistyksen kanssa kyselyn rakentamisen laadusta. Kysely toteutettiin, koska jäsenillämme on varmasti paras tieto työmaatason ongelmakohdista. Tämän osoittaa suuri vastaaja määräkkin, kyselyyn kävi vastaamassa yli 2 600 jäsentä. Kyselyssä nousi vahvasti esille se, ettei huolelliselle työn tekemiselle ole riittävästi aikaa. Työmaiden aikataulut ovat nykyään liian tiukat. Ne ovat jo suunnitteluvaiheessa liian kunnianhimoiset eikä niissä ole varauduttu eri työvaiheiden viivästymisiin tai muutostöihin. Näin vastasi yli puolet kyselyyn vastaan-

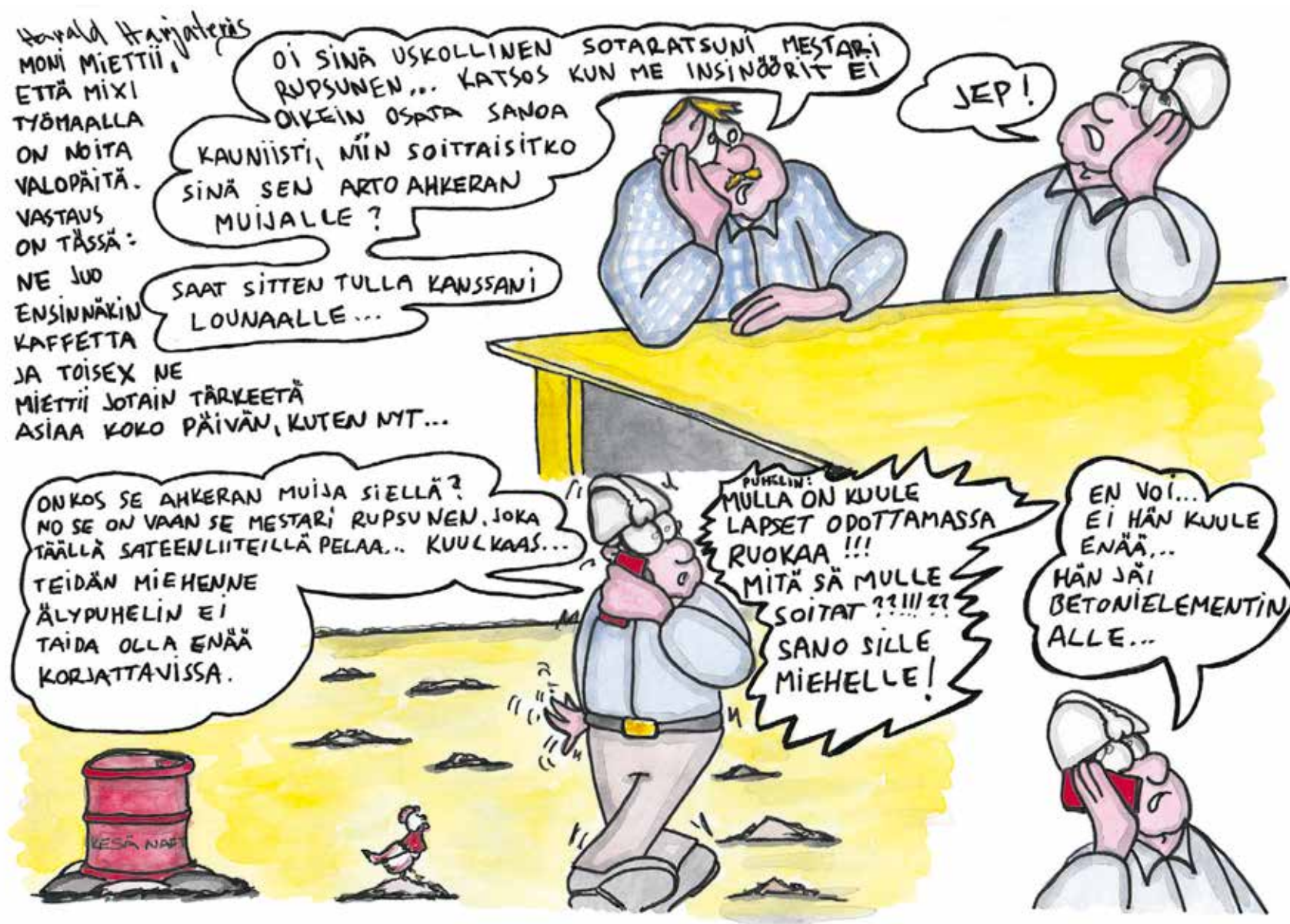
neista. Moni ammattirakentaja arvioi jo työmaan alkaessa, ettei aikataulu pidä.

Rakennusliiton jäsenten yleinen havainto työmaalta on, että aikataulua noudatetaan usein työn laadun ja esimerkiksi kuivumisaikojen kustannuksella. Jopa työturvallisuuden kustannuksella. Vaikka työturvallisuus on vuosien saatossa parantunut, sattuu rakennustyömailla paljon vahinkoja. Tämä vuosi on alkanut erityisen synkästi. Monessa tapauksessa, niin läheltä piti -tilanteissa kuin tapaturmissa, kiire on ainakin osasyllisenä. Työn lopputuloksen pitäisi olla tärkeämpi seikka kuin aikataulussa pysyminen. Aina pitäisi ainakin olla aikaa varmistaa, ettei satu mitään.

Onneksi kesä on alkanut kaikkea muuta kuin synkissä tunnelmissa, toivottavasti myös kesälomille jää hyviä kelejä. Yritetään lomalla päästä kiireestä hetkeksi eroon. Lomien jälkeen tätäkin asiaa on hyvä pitää esillä, muiden asioiden mukana.

Hyvää kesää kaikille!

Jarmo Järvinen
työehtotoimitsija

I ♥ TEBOIL

KESÄETU*
POLTTOAINEESTA

-2,5 snt/l

JÄSENKORTILLASI
1.6.-31.7.2018

* Kesäedun saa bensiinistä ja dieselöljystä Teboil-huoltamoilta ja automaattiasemilta lukuun ottamatta Teboil Express-automaattiasemia. Korotettu etu on voimassa 1.6.-31.7.2018. Etu normaalisti 2,1 snt/l.

Lisätiedot www.teboil.fi/liitto

TEBOIL

huoltaa autoja ja ihmisiä